

SZABADSÁG

A legrégebbi és legnagyobb magyar lap Amerikában. - Megjelenik minden nap.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Oszlaga, Esti Újság, Amerikai Hírnap, Magyar Naplás, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 228. SZÁM.

TWENTY-EIGHTH YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, szeptember 28.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

AMERIKAI GYŐZELMEK A NYUGATI FRONTON

A SZÖVETSÉGESEK POLITIKAI TANÁCSA.

A szövetségesek politikai tanácsának ép olyan egységesen kellene kezelnie a diplomáciai ügyeket, mint ahogy a katonai ügyek egységes ellenőrzés alatt állanak.

London, szept. 26. - Eddig általában arról volt szó, hogy Burián osztrák-magyar külügyminiszternek a béke megbeszélésére vonatkozó javaslatának semmiféle hatása nem volt az angol politikai és hivatalos körökre. Ujabb azonban kiderült az, hogy egy hatása mégis volt. Számottevő angol államférfiakban ugyanis mindinkább megéledt az a tudat, hogy szükség lenne a szövetségesek politikai tanácsára, amely ép olyan egységesen kezelné a diplomáciai ügyeket, mint ahogy a katonai ügyek egységes ellenőrzés alatt állanak.

Egy újságíró előtt egy számottevő angol államférfi ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következő kijelentést tette: - Alapjában véve semmiféle jelentőséget nem szabad az osztrák-magyar békejavaslatnak tulajdonítanunk. A tulajdonképeni indító okaival és céljával teljesen tisztában vagyunk. Elismerhetjük azt is, hogy Balfour a beszédében és Wilson elnök a rövid válaszában eltalálta a megfelelő hangot. Mindemellett nem lehet eltagadni azt, hogy az osztrák-magyar javaslatból egy politikai Versailles-lesz a szükségesé derül ki. A háborúnak az előrehaladása mindinkább érthetővé és in-

dokoltá teszi azt, hogy a szövetségesek ne csak harctéri, hanem diplomáciai kérdésekben is teljesen egységesen járjanak el. Nem elegendő, hogy az történjen, ami eddig történt, tudniillik, hogy az államférfiak egymásután szólnak fel nemzetközi s egyenesen a szövetségesek érintő kérdésekre. Ezek az egymásután felhozatalok akaratlanul is vételnek a szövetségesek összhangja ellen.

A szövetségeseknek már van tanácsuk, amely egységesen foglalkozik a katonai és tengerészeti, az élelmiszer és a hajózási kérdésekkel. Vajon miért nem rendelkezhetnének hasonló tanáccsal, amelynek az lenne a feladata, hogy a diplomáciai kérdésekben egységesen járjon el? Egy olyan testületnek nagy része volna a béke megteremtésének siettetésében.

AZ ÚJ FRANCIA KÖLÖSÖN.

Páris, szept. 26. - A francia kormány október hó folyamán új hadiközlönykötevényeket bocsát ki. Az új hadiközlönyjegyzése október huszadikán nyúl meg és november végén zárul. A kormány bizik benne, hogy az új hadiközlönynek is akkora sikere lesz, mint az előbbieknak volt.

UJABB BÉKEOFFENZÍVA.

Angol vélemény szerint az új békeoffenzíva-hoz a német lapok már egyengertik az utat. - Emelkedik Kuehlmann népszerűsége Németországban.

London, szept. 26. - Angol hivatalos körökben az a vélemény alakult ki, hogy Németország rövidesen egy újabb békeoffenzívát kezd. Erre a véleményre a német lapok legutóbbi közleményeiből következtetnek, amelyeknek szerintük az a céljuk, hogy a békeoffenzíva-hoz vezető utat egyengessék. Egy nagyteknélyű és kitűnő összeköttetésekkel rendelkező s a német viszonyokat nagy-szerűen ismerő angol államférfi azt a kijelentést tette, hogy meggyőződése szerint az osztrák-magyar békejavaslat kudarcra egyáltalán nem fogja Németországot visszatartani attól, hogy egy újabb békeoffenzívát fogjon s a legéveszebb pontja alkalmassá a javaslatba burkolt békeoffenzívájának az lesz, hogy lemond a kíméletlen buvárhajóhadjáratról. Azon se csodálkozzék senki - jelentette ki az angol államférfi - ha rövidesen megint hálalomra kerül Kuehlmann's ha ő lesz az, aki a békeoffenzívát hivata-

losan meg fogja kezdeni. Egy német fogságból Amsterdamban szökött francia tiszt a következőképpen nyilatkozott: - Amióta a német közvélemény a tudatára ébredt annak, hogy a szövetségesek offenzívája nagy sikerrel járt, Kuehlmann népszerűsége rohamosan emelkedik. Olyan embernek tekintik, aki "meg merte mondani az igazságot." Németországban mindenki meg van győződve arról, hogy a császár rövidesen meg fogja bízni a külügyminiszteri tisztséggel. A német lapok részletesen foglalkoznak a béke eshetőségeivel s minden lapnak meg vannak a maga "külön békefeltételei." Ezeknek a békefeltételeknek egy jórészt maga a kormány inspirálta. A békefeltételek között azonban egy sines, amely megemlítené a ketten teendő engedményeket. Vagy egyáltalán nem említik meg a keletet, vagy pedig más területre vonatkozó engedményekről emlékeznek meg.

van jogosítva arra, hogy annyi tonnatartalmú német hajót foglaljon le a spanyol kikötőkben, mint amennyi tonnatartalmú spanyol hajót a buvárhajók elszállítanak. Az erre vonatkozó hivatalos közlemény az elmult este jelent meg.

A német-spanyol válság.

Berlin, szept. 26. - Madridból érkezett jelentés szerint a buvárhajókedésből felmerült ellentétet Németország s Spanyolország között megszüntet. A német kormány eleget tett a spanyol kormány feltételeinek. A spanyol kormány fel-

A SZÖVETSÉGESEK OFFENZÍVÁJA A BALKANON.

Képvonok bemutatjuk a balkáni harctereket, ahol a szövetséges seregek nagy sikerrel szorítják vissza az egyesült bolgár, osztrák és német hadakat. A terep rendkívül hegyes és inkább védelemre, mint támadásra alkalmas. A szövetségesek már átlépték a bolgár határt és mélyen bent járnak Szerbiában.

BULGÁRIÁT MÁR BELŐL TÁMADJÁK. FERDINÁND CÁR VALÓSZÍNŰLEG LEMOND A TRÓNORÓL.

Szófiában kihirdették az ostromállapotot. - A kormány éjjel-nappal tanácskozik. - Valószínű, hogy Boris trónörökös veszi át az uralkodást. - A szövetséges seregek már átlépték Bulgária határát. - Nagy a rémület az egész országban. - Tüntetések a béke mellett.

A szövetséges seregek balkáni offenzívájának sikerei Bulgáriát érintik legközvetlenebbül. Azzal a ténnyel, hogy az angol és szerb seregek immár átlépték Bulgária határát, voltaképpen megkezdődött a központi hatalmak balkáni szövetséges országának az inváziója. Bulgáriában jól tudják, mit jelent ez és éppen azért nagy a rémület az ország lakossága között. Maga a kormány, amely éjjel-nappal folytatja tanácskozásait, nem képes kivezetni utat találni a nehéz helyzetből, mert egy Németország, mint a monarchia állítólag kijelentette, hogy nem küldhet segélyesapatokat, mert sem a nyugati fronttól, se makele tről, sem pedig az olasz határról nem vonhatnak el az idő szreit csapatokat. Közben a bolgár nép haragja egyre nagyobb lángra esap fel és egyre vihar-

osabb tüntetéseket rendeznek úgy a fővárosban, mint az ország különböző városaiban az uralkodóház és a kormány ellen, amely az országot a háborúba belevitte. A tüntetések már oly fogra hagtak, hogy a kormány kénytelen volt Szófiát ostromállapot alá helyezni, egyben pedig proklamációt tett közzé a néphez, hogy viselkedésükkel ne tegyék nehezebbé az ország helyzetét és nyugalommal várják be a jövő eseményeit. Nem lehetetlen, hogy a helyzetet úgy oldják meg, hogy Ferdinánd cár le fog mondani trónjáról és az uralkodást fiának Boris trónörökösnek adja át. Ez a változás azonban csak akkor fog hozni megnyugvást a bolgár népben, ha ezzel együtt az új uralkodó véget vet a háborúnak is és kiválasztja a központi hatalmak szövetségéből legalkalmasabb álláspontot helyezked-

kívül hosszan tanácskozott. Malinoff személye a szövetségesek előtt rokonszenves volt, mielőtt Bulgária belépett volna a háborúba. A király asztán a német követvel folytatott tanácskozást. Szófiában már három nap óta hatalmas tüntetések folytak és a nép mind hangosabban követelte a háború befejezését. A kormány a tüntetések fenyegető voltára való tekintettel Szófiát (Folytatás a 3-ik oldalon.)

SZERBIA ÚJ FŐVÁROSA.

Páris, szept. 26. - Amióta a központi hatalmak leigázták Szerbiát és hatalmukba kerítették annak területét, a szerb kormány Korfu szigetére menekült és onnan intézte tovább az ország és a hadsereg ügyeit. A szövetséges seregek legutóbbi balkáni offenzívájának sikerei nyomán Szerbia területének délnyugati csücske, Pripil szerb városának fognak kijelenteni.

HURLEY NEM MOND LE.

A Hajózási Tanács elnöke tagadja azt a hírt, amely azt mondja, hogy a Schwabbal való ellentéték miatt lemond az állásáról.

Washington, szept. 27. - Az utóbbi időben mindenütt szóba került és egy new yorki újság, "hiteles forrás" alapján le is közölte a hírt, amely arról számolt be, hogy Edwin N. Hurley, a Hajózási Tanács elnöke lemond tisztségéről amiatt, mert Charles M. Schwabbal, az "emergency" hajózási tanács elnökével nézeteltérései voltak a fahajók miatt. Ez a hírt úgy a Fehér Házból, mint a Hajózási Tanács irodájából a leghatározottabban megfőalták.

A legkisebb nézeteltérés se volt közöttük, mondta erre vonatkozólag Hurley. Eddig még soha ellent nem mondotunk egymásnak. Sem a fahajók, sem az acél hajók kérdésében. Eddig még nem nyújtottam be a lemondásomat. Sőt nem is fogom benyújtani. Ezzem árában sínesen. Nem hangsúlyozhatom eléggé a tiltakozásomat minden ilyen hír ellen.

GOMPERS PÁRISI UTJA

Joffre megerősölte az Amerikai Federation of Labor elnökét.

Páris, szept. 26. - Samuel Gompers, az American Federation of Labor elnökét párisi tartózkodása első napján érdekes meglepetés érte: megeskölték. Még pedig férfi csókolta meg. Senki más, mint Joffre marschal, akinek Gompers washingtoni látogatása alkalmával megígérte, hogy franciaországi útjában feltétlenül fel fogja keresni.

A L'Humanite egyik munkatársa meginterjúvotta Gompers-t megkérdezte tőle, hogy abban az esetben, ha a német munkásság elfogadná a londoni konferencia elveit, vajon találkoznának-e velük az amerikai munkások. Gompers a következőképpen válaszolt: - Igen, ha a német munkásság a mostan hatalmas levő pártot összerombolja.

MENNYIBE KERÜLNEK A HADHÁJÓK.

A modern hadihajók építése tényleg pénzbe kerül.

Washington, szept. 26. - A hadihajók építése rengeteg pénzüldozatot követel. Egyetlen modern hadihajó huszonegy millió dollárba kerül. Egy eirklónak az előállítás költsége meghaladja a huszonegy millió dollárt. Egy nagyobb torpedóhajó hét, egy kisebb másfél millió dollárba kerül. - Egy partvidéki buvárhajónak az előállítás megközelíti az egy millió, egy oceanjáró nagyobb buvárhajónak az előállítás pedig a másfél millió dollárt. Ezek a számok mindennél jobban igazolják, hogy mekkora pénzüldozatot képvisel egy modern flotta.

ANGOL HAJÓVESZTESÉGEK.

London, szept. 26. - Az angol admirálisus jelentése szerint augusztus hónapban 176,401 tonnatartalmú rendelkező hajót vesztett el Anglia. A szövetségesek hajóvesztéssége 151,275 tonnatartalmat tett ki.

DIADALMASAN HALADNAK ELŐRE PERSHING KATONÁI.

A METZI FRONTON UJABB SIKEREKET ARATTAK A GYŐZTES YANKEEK.

Az amerikai csapatok már csak másfél mérföldnyire vannak a német határtól. - A német hadvezetőség már elhagyta St. Quentin, amelytől Haig generális seregei már alig négyezer yardnyira vannak a várostól. - Ujabb sikerek Palesztinában.

Amerikai főhadiszállás Franciaországban, szept. 26. - Az amerikai csapatok a metzi fronton feljutottak támadásukat és újabb sikereket arattak. A támadásban az amerikai seregekkel együtt francia csapatok is részt vettek. A támadás központja a Moselle folyótól északra volt és dacára a német utérek hatalmas tevékenységének jókora előhaladást eredményezett. Ugyancsak nagy sikereket arattak az amerikai csapatok a Chamey-Bouxieres körzetében is, ahol főlényes győzelemmel verték vissza a német ellentámasztást és előretolták hadállásaikat. Az amerikai csapatok itt már csak másfél mérföldnyire vannak a német határtól.

Páris, szept. 26. - Az egyesült amerikai és francia csapatok a champagnei fronton sikeres támadást intéztek a német hadvezetőség ellen. A támadás reggel öt órakor kezdődött, amelyet hatalmas ágyúcsata vezetett be. Dacára a nagy ködnek, az amerikai csapatok sikerrel haladtak előre. A harcok megfolyamatban vannak, de a német hadakat már eddig is jó-

London, szept. 26. - Haig generális jelentése szerint az angol seregek egyre jobban közelednek St. Quentinhez, amelynek környékén erős harcok folytak. Ugyancsak sikereket érttek el az angol seregek Flandriában is, ahol La Basse közelében megverték a németeket, számos foglyot ejtve és több gépjárműt zsákmányolva. London, szept. 26. - Palesztinából érkezett táviratok szerint Allenby generális hadai bekerítették a negyedik török hadsereget, amelynek nyolcannyi negyvenöt ezer foglyot ejtettek. A palesztinai török foglyok száma már meghaladja a nyolcvanezeret. Az angol seregek ugyancsak, mint a Jordán folyónál tovább folytatják előnyomulásukat.

HERTLING BESZÉDÉNEK HATÁSA NÉMETORSZÁGBAN.

Amsterdami jelentés szerint a kancellárnak a birodalmi gyűlés főbizottsága előtt mondott beszéde kedvezőtlen hatással volt a birodalmi gyűlés tagjaira. - A német sajtó véleménye Hertling beszédéről.

London, szept. 26. - Az Exchange Telegraph amsterdami levelezőjének jelentése szerint Hertling kancellárnak a birodalmi gyűlés főbizottsága előtt mondott beszéde nagyon kedvezőtlen hatással volt a birodalmi gyűlés tagjaira. A birodalmi gyűlés tagjai sorában az a vélemény, hogy az elmondott beszéd nem volt méltó a helyzet komolyságához. A különböző politikai pártok gyűlést tartanak, amelyen meg akarják egyezni arra vonatkozólag, hogy a kancellár beszédeivel szemben milyen álláspontot felyezkedjenek. A berlini Lokal Anzeiger közlése szerint abban az esetben, ha a beszéd következményeinek hatása alatt a kancellár lemondana a tisztségéről, Payer alkancellár és Friedberg porosz belügyminiszter ugyancsak lemondana.

A Vossische Zeitung szerint a kancellár beszédét vajmi kevés helyes kisérte. A lap a többség viselkedéséből azt a következtetést vonja le, hogy a kancellár helyzete immár túrhelytelen s hogy ennélfogva rövidesen be kell nyújtania a lemondását. A Vossische Zeitung és a sozialisták hivatalos lapja, a Vorwaerts is azt hangsúlyozta, hogy a kormány csak abban az esetben képes eredményes működést feltüntetni, ha egyezsége jut a sozialisták-kancellár beszéde kitárgította a kormány és a sozialisták közötti ellentétet. A Berliner Tageblatt főszerkesztője, Theodor Wolff azt írja a lapjában, hogy egy új kormány következik és hogy Hertling egyik tipikus képviselője az agónizáló régi korszaknak. A Börsen Zeitung, a Morgen Post, a Tages Zeitung és a Taegliche Rundschau ugyan-csak elégedetlenségüket fejezik ki a kancellár beszéde fel-

Scheidemann, a többségi sozialisták vezére a birodalmi gyűlés főbizottsága előtt a következő kijelentést tette: - El kell ismernünk, hogy nem Hertling is irányító, hanem Ludendorff.

ÖRNYÉKE. Szabadág South Side ir- 3323 Cottage Grove Ave. avasato: Kaszay Károly. szított: Takács István.

DONSAG CHICAGOBAN. MRS. JULIA LIECKTY 625 E. 47th St. Cottage Grove Ave. közelében. Magyar nyelvű. - Csakis kassza fogad és elvagy hához is, haban 4 dollar, hához meg meggyezés szerint.

SCHLESINGER North Ave., Chicago, Ill. este 9-ig vasárnap 6 óráig. Telefon: Lincoln 359. ROLÁK, GRAFONOLÁK észlelfizetésre

Minden a mai napig megjelent magyar, német és amerikai lemez mindég rakáron. Irjon teljes és új havi lemezjegyzékért. Kiván ságra kiküldjük képviselőket. Postai megrendések gyorsan és pontosan eszközöttek.

GUTOLSO ALKALOM, medés Californiai szöföd nem rendel. lehetetlenség. Az összes a nagykereskedők, aliz a néhány kostrakomán. azonnal ne felejtse el, tonosan emelkedik, min- kerül. Kérjen azonnal.

NSKY CHICAGO, ILL. 5. 218. 221. 224. 227. 230.

LLALAT CHICAGOBAN SZALATTAL. MOS SION STR. CHICAGO, ILL. n: Armitage 7133. t és házhozaját elvállal a részéből, méltányos árban. nagyartul is beszélhet s és pontos kiszolgálás.

ATE BANK GO ST. SARKAN. \$270,000, azaz 2,445,000. azaz házonérték szerint. ORONA

számból. Nehéz munkátok TEK EL REGI JOHIR. nyugvó ALLAMI INTÉZK. Mindennemű, a bankalomalhoz hozánk. KIRE BIZTOK PÉNZT. az TÖKÉLETESEN tamatozik. El, hivatozóknak CHARLES ROEHLING - segéttárnokra.

a nagy munkában? Nem Ön az első és nem is az utolsó. E tos az, hogy szakadása si kezelésben részesül. alkalmat mindenkinek, ezteség nélkül, fájdá- sikkul akarja kigyógyi- ti, hogy én nem vagdo- vessem vérüket. Az én lom és kin a beteget. en szenvedők meggyó-

vagy olyan bajban dás kessel gyógyított, kés nélkül gyógyított. önyvemét és küldjón centet erre a címre: Washington Street,

TUD, köny- - Angolul a tanulhat az elvmlmester ára 1 dollár. ését címe: Cleveland, O.

CLEVELANDI HIREK

A VASÁRNAPI DISZFELVONULÁS.

AZ EGYESÜLT MAGYAR EGYLETEK GYÜLESE.

A magyar zenekarok nem hajlandók díjtalanul résztvenni a díszmenet magyar csoportjában. — A Szt. István zenekart...

A vasárnapi díszfelvonulás ügyében gyűlölt hívott össze esütörtökön este az Önképző Körbe Csutoros Elek elnök. A gyűlésen képviselve volt több east side-i és west side-i magyar testület.

A magyar csapatot rendkívül festőnek ígérkezik. Az egy-letek zászlóerdeje, a Szent János lovagok, a gör. kath. nő-egyletek Vörös Kereszt tagjai, a Szent István Dalkör, a Clevelandi Magyar Athléta Klub és a Szabadság diszkocija...

tíz-tíz kapitányt nevezhet ki a központi bizottság a kampány számára és ezek mellé egyenként 5-5 hadnagyot oszt be. egyszerű legálabb 3600 munká-

Az egyháztól és egyletek-től tehát nem vár egyebet a központi bizottság, mint tíz-tíz címet. Tíz olyan magyar fiatal ember és illetve fiatal hölgy nevének és lakhelyének bejelentését, akik alkalmassak kampány-kapitányok kinevezésére.

A kinevezett kapitányokat egy-egy estélyre hívja majd össze a központi bizottság egy West, mint az Easten, hogy szerepüket meghatározza. Ez az estély szórakoztató estély lesz valószínűleg vacsorával egybe-kötve s a kapitányok kitanítá-sa csak egy pontja lesz a programnak.

Az elmondottakból mindenki megértheti, hogy milyen hordereje van a szervezkedésnek s mennyire alkalmas a helyzet tisztázására ez a forma. Kérünk tehát minden egyházat és egy-letet s minden magyar embert, hogy támogassa a központi bi-zottság működését.

Az egyleteknek és egyházak-nak bekívánt tíz-tíz cím a köv-ekező címre küldendő leg alább október hó 2-ig: War Savings Committee magyar osztálya, 1307 Swetland Bldg., Cleveland, O. A levélre nem ra-gasztandó bélyeg.

MAGYAR HADSEREG A WAR SAVINGS SZOLGÁLATÁBAN.

A MAGYARSÁGNAK IS LESZ HADSEREGE A TAKARÉKOSÁGI KAMPANYBAN. — EGY-EGY EZRED FOGJA A KAMPANYT VEZETNI UGY A WESTEN, MINT AZ EASTEN.

A hétfői és szerdai gyűlés. — Mi a terve a magyar központi bizottságnak. — Felhívás az egyházak és egyletek elnökeihez.

Megirtuk, hogy a Cuyahoga County W. S. Committee magyar osztálya erősen intézkedéseket tett a napokban arra nézve, hogy a háborús takarékosági kampány magyar részét megszervezze. A magyar osztály végrehajtó bizottsága azért látta ennek sürgős szükségét, mert az általános takarékosági mozgalom egyre jobban kiterjesztette működését a magyar területekre s a hazafias amerikai magyarok minden háborús ténykedését az amerikaiak javára írta. Ennek természetesen következménye volt, hogy a magyarok alaposan lemaradtak a takarékosági mozgalomban a többi nemzetiség mellett, a kiknek jól szervezett hadsere-gük működik az amerikaiak mellett már hónapok óta. Így történt aztán, hogy a magyarság háborús könyvtelében 1/4 része se lehetett elkönyvelve annak az eredménynek s mi-javunkra, amit tényleg elér-tünk.

A W. S. Committee magyar osztálya ezen a helyzeten akart segíteni, amikor a szerveze-dést sürgette. Az East Sideon tartott hétfői és a West Sideon tartott szerdai ülések is ezt a olyan eredményt, ami a kam-célt szolgálta mindenestre-pány megindítását biztosítja.

Az East Sidei National Hall-ban a következő egyesületek voltak képviselve: A Gróf Bathányi Lajos Női Társ. és Bs. Egylet; a Clevel-landi Ref. Női Egylet; a Clev. Szt. Anna R. K. Női Bs. Egylet; a W. O. W. 77. sz. Női Osztálya; a Szent Erzsébet R. K. Bs. Egylet; a Szent Erzsébet R. K. Női Egylet; a Clevelandi I. Szt.

László Egylet; a Zrinyi Miklós Magyar Női Bs. Egylet; a W. O. W. 212. Camp. és a Knights & Ladies of Security. Képvisel-tette magát továbbá az east si-dei magyar ref. egyház, a saját risszéről a Szabadság, a Népszava és a Magyarok Vasárnapja.

A West Sideon megtartott ér-tékeztetés — minden valószínű-ség szerint az esős idő miatt — mindössze négy egyesület vett részt a tárgyaláson és pedig: a Zrinyi Miklós Magyar Bs. Egylet, a Clevelandi Magyar Önképzőkör, a W. O. W. Egylet és a Magyar Athléta Klub. A többi egyletek és a west side-i magyar egyházak nem küldöt-tek képviselőket a gyűlésre.

A W. S. Committee magyar osztálya nagy örömmel raktá-rozza el a két gyűlésen elért eredményeket, de egyuttal ószintén sajnálja, hogy igen sok magyar egyesülettel és több egyházzal nem tárgyalhat-tott sem hétfőn, sem szerdán.

Az így előálló hiányokat az-zal kívánja és reméli pótolni a központi bizottság, hogy mun-katervét a Szabadság útján közéleti és ismét segítségül hívja azokat az egyházakat és egyesületeket, akik legutóbbi hívására még nem állottak mel-léje.

A cikk első fejezetében emli-tett célokat azzal véli elérhető-nek a központi bizottság, ha a clevelandi magyarság a hábo-rú stakarékosági mozgalomban saját külön hadseregével vesz részt. Ez a hadsereg az egyház-ak és egyesületek támogatásá-val szervezhető meg legkönny-nyebben és leggyorsabban, mert ha minden magyar egyház és egyesület tagjai sorából csak

ESTELY AZ ÖNKÉPZŐ KÖRÖBEN.

A Clevelandi Magyar Önképzőkör f. hó 29-én este tartja farsavasorával egybekötött kedélyes évad megnyitót

HAZI ESTÉLYT

melyre ezután hívja meg a Kör összes tagjait, valamint a Kör támogatott clevelandi magy-ar közönséget.

Az elmondottakból mindenki megértheti, hogy milyen hordereje van a szervezkedésnek s mennyire alkalmas a helyzet tisztázására ez a forma. Kérünk tehát minden egyházat és egy-letet s minden magyar embert, hogy támogassa a központi bi-zottság működését.

Az egyleteknek és egyházak-nak bekívánt tíz-tíz cím a köv-ekező címre küldendő leg alább október hó 2-ig: War Savings Committee magyar osztálya, 1307 Swetland Bldg., Cleveland, O. A levélre nem ra-gasztandó bélyeg.

Mivel igen sok nő váltja fel a férfiak kereskedelmi állá-sokban, tanítói fogják a ke-reskedelmi tudnivalókra a je-lentkező nőket.

Az angol nyelv tanfolyamok hely-lyen nyílnak s hetvenhat kü-lönböző tantárgyat fognak elő-adni bennük. Az iskolahatósá-gok nagyszámú hallgatóságra számítanak, mert mint ismeretes dolog, az esti iskolák közül nem egyben oktánai fogják a férfiakat olyan ismeretekre, a miknek nagy hasznát fogják venni a hárseregben. Lesznek például francia tanfolyamok be-sorozandó hadkötelesek számá-ra s technikai tanfolyamok azok számára, akik a hársereg-ben ipari munkát öhajtanak vé-gezni.

Mivel igen sok nő váltja fel a férfiak kereskedelmi állá-sokban, tanítói fogják a ke-reskedelmi tudnivalókra a je-lentkező nőket.

Az angol nyelv tanfolyamok hely-lyen nyílnak s hetvenhat kü-lönböző tantárgyat fognak elő-adni bennük. Az iskolahatósá-gok nagyszámú hallgatóságra számítanak, mert mint ismeretes dolog, az esti iskolák közül nem egyben oktánai fogják a férfiakat olyan ismeretekre, a miknek nagy hasznát fogják venni a hárseregben. Lesznek például francia tanfolyamok be-sorozandó hadkötelesek számá-ra s technikai tanfolyamok azok számára, akik a hársereg-ben ipari munkát öhajtanak vé-gezni.

Mivel igen sok nő váltja fel a férfiak kereskedelmi állá-sokban, tanítói fogják a ke-reskedelmi tudnivalókra a je-lentkező nőket.

Az angol nyelv tanfolyamok hely-lyen nyílnak s hetvenhat kü-lönböző tantárgyat fognak elő-adni bennük. Az iskolahatósá-gok nagyszámú hallgatóságra számítanak, mert mint ismeretes dolog, az esti iskolák közül nem egyben oktánai fogják a férfiakat olyan ismeretekre, a miknek nagy hasznát fogják venni a hárseregben. Lesznek például francia tanfolyamok be-sorozandó hadkötelesek számá-ra s technikai tanfolyamok azok számára, akik a hársereg-ben ipari munkát öhajtanak vé-gezni.

Egy amerikai Vörös Kereszt női különítmény a francia fővároson át a frontra vonul

HÉTFŐN MEGNYILIK A "NÉP EGYETEM."

ESTI TANFOLYAMOK NEGYVENHAT ISKOLÁBAN.

Hetvenhat különböző tantárgyat fognak előadni. — Magyar osztályok is lesznek ugy az East Sideon mint a West Sideon.

A CSÁRDÁS-HERCEGNŐ.

OKTÓBER 13-ÁN, VASÁRNP DÉLUTÁN FÉLHÁROMKOR, OLYAN MEGLEPÉST ÉRI A CLEVELANDI MAGYAR KÖZÖNSÉGET, AMELY NEM EGYHÁ-MAR MÚLIK EL AZ EMLÉKEZÉTBŐL.

Az Amerikai Magyar Szent-társulatnak ez a "Csárdás-hercegnő" előadása méltó lesz nemcsak a darab zenei és szö-vegi részéhez, de egyben szín-pozárenként is megjelölésnek minden mozzanatának a bizonyos-gún fog szolgálni, hogy a egye-düli jog ilyen lesz az Ameri-ka Magyar Szentársulat kifor-rott színművészeinek munkájá-ban a "Csárdás-hercegnő" elő-adása.

Ebbez a kiforrott színművé-szi munkához elég már csak a társulat szereplő tagjainak a megnevezése. Thury Ilona, aki-nek szeretetreméltósága és éne-ke, bensősége volta egyebet sem hozott minden fellépésekor, mint tapsot. Dobó Boska, a fi-nomkodást félrelökő finomsá-gok művésznője. Ott lesz Vá-rady Juliska is, a méltán sok megismerkedő kapu szüret, jól megkiszakozta a nevető ide-geket Horváth pózolás nélkül való komikus és — nyugodtak lehetnek a hölgyek — ott lesz Hegedűs "a nők kedvence", a kinek zenőg tenorbaritonja majd megrikta őket Zsadányi frissisége, Horváthné értelme-sége meg a többi színész törekvő játéka: mind-mind igaz színpadi művészetet nyújt.

Mártonfalvy György új majd a karmesteri székben: és ez a di-rigálás büszkeségére vált már a legelső amerikai karmesteri széknek is. Végül pedig a rendezés dolga Erdélyi Emil-kipróbált kezében van.

Művészmunka lesz a "Csár-dás-hercegnő" október 13-iki előadása. Jegyek előre válthatók Kö-vessy Mihály managernél, 2111 E. 55th street. Tel. Rosedale 4753-W.

A MAGYAR ATHLETA KLUB SMOKER ESTÉLYE VASÁRNP. Szeptember 16 29-én.

Évad megnyitót férfi estély lesz most vasárnap este az Athléta Klub helyiségében, a melyre már oly-részen vannak a tagok és a Club ismerősei és barátai.

Eredkes és mulatságos program, valamint jó zene és sok egyéb vá-rszívesen hív meg a Rendezőség. Díjjalán bemenet. 28-29. V.

Ma és minden este Jónás Janosi hangversenyes az Angela moziban.

Ma és minden este Jónás Janosi hangversenyes az Angela moziban.

JOHN MECKES SONS CO. West 25-ik utca. — Carroll Ave. — W. 26-ik utca. CLEVELAND, OHIO.

ŐSZI ALSÓ RUHÁK. Női nehéz gyapjas mellény és nadrág, fehér pamutból, magas nyak, hosszú ujjak, bokáig érő \$1.00. Női UNION SUITOK. Közép nehéz, alacsony nyak, ujjatlan 95c. GYERMEK MELLÉNY ÉS NADRAG 50c és 59c. FIÚ NEHÉZ TÉLI UNION SUITOK \$1.00, \$1.25 és \$1.50. GYERMEK UNION SUITOK \$1.00 és \$1.25. FÉRFI UNION SUITOK \$1.75, félgypaju \$2.50.

ISMET A GYURKOVICS LÁNYOK. Közkívánatra ma és szombaton ismét a Gyurkovics Lányokat, Herczeg Ferenc világhírű magyar vígjátékát mutatja be a Buckeye Roadi Angela színház, az east side-i magyarok mozija. Nézze meg mindenki ezt a darabot s győződjék meg, hogy milyen kellemes érzés itt Amerikában a moziban magyar művet látni filmen. Jónás Janosi és zenekara huza a csárdást, amikor a képen ténce perdulnek a párok. 228.

RENDKÍVÜLI KÖZGYÜLÉS! A Clevelandi Magyar Önképzőkör e hó 27-én, azaz pénteken este 8 óráig tart, melyre a tagok okvetlen megjelenését kéri az Elnökség. 226, 28.

HABORUS KIALLITAS. A negyedik Szabadságkölosön-kampány alkalmából sok érde-kes clevelandi háborus termé-keket mutatnak be a Public Squareen építendő kiállítási-házakban. Szombaton, amidőn megkez-dődik a negyedik Szabadság-kölosön jegyzése, érdekes kiállít-ás nyílik meg a Public Square-en. Erre a célra emelt faházikókban bemutatják, mivel járulnak a clevelandi ipar-telepek a háború megnyerésé-hez. Mindazok a cégek, amelyek fegyvert vagy más hadi-szert gyártanak, kiállítanak néhányat a termékeik közül. A kiállítás, amelyen a hadsereg is részt vesz, állandóan nyitva lesz nappal és este is a kam-pány folyamán.

RENDKÍVÜLI KÖZGYÜLÉS! A Clevelandi Magyar Önképzőkör e hó 27-én, azaz pénteken este 8 óráig tart, melyre a tagok okvetlen megjelenését kéri az Elnökség. 226, 28.

RENDKÍVÜLI KÖZGYÜLÉS! A Clevelandi Magyar Önképzőkör e hó 27-én, azaz pénteken este 8 óráig tart, melyre a tagok okvetlen megjelenését kéri az Elnökség. 226, 28.

Dr. Cziprus István WEST SIDEI MAGYAR FOGORVOS 1699 W. 25 Street, Cleveland, O. Szomban a People's Banknál. A Gas Office felett. Rendel: 9-11 este 8-ig. Vasárnap 10-12-ig.

Dr. Király L. Albert MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211. Irodai tel. Central 3762 W. Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio. LAKÁS: 1430 WEST 101-IK UTCA. Telephone Edgewater 3778 J

ÉRTESETÉS. Tudatom mindazokat, akiktől bor-szólóre előleget vettem fel, hogy a szállítást megkezdtem és készség-gel veszek fel további rendelést is. Legkötőbb Californiai fehér szőlő ára tonnánként hához szállítva \$110.00 A magyarság szives pártfogását kéri JOE KRAFT 8008 Kinsman Road, Cleveland, Ohio.

\$1 X sugár vizsgálat csak \$1. Ha beteg, bármilyen legyen a baja, bármilyen is a betegség, már a börtör-sápi, ne adja fel a reményt, ha-nem járja hozzá. Legújabb javi-tott rendszere \$100 X sugár-pek-mény felvételével meg tudom állapítani garum úgy lát a test belsejében, mint ahogy a szemem látni látja. Ez a ke-szíték azonnal megmutatja a beteg-állapotát és végtel ves minden "ta-nácsot". Híralommal harám. Amik én éle megismerésnek és bde-letés-ért meg tudom lenni önék is. — Súlyos vérméregzést kezelünk és bde-letés-ért alkalmasan úgy ferták mint nőket. Kérlek, ha magyarság fel-térkezett (Sularan) és 216 (Nevastivara) uticán. Beszéljünk magyarul! DOCTOR BAILEY 5511 EUCLID AVENUE, specialista. CLEVELAND, OHIO. Nézz az East 55-ik utcához, 22. szoba a második emeleten. Rendelő órák: Reggel fel 10 óráig este 8 óráig. Vasárnap reggel 10 óráig déli 1 óráig.

MAGYAR

MECKAPTA-E MINDEN SZEPTEMBER PERE

Ha nem kap szeptem-jelentse be a dolgot... Azok a magye-életű közt voltak nélfogva: Legyen gond Olvassák el, san, hogy a kért Toitsek ki a ebben segítéjük másukat, az affid A question mentességi okot figyelmezt. Ne fizeszen Legal Advisory ért a jobban meg Toitsek ki a előre a célra enge

Legjobb hajrágás és borotválás Kocsányi Károly útleltelen 1921 West 25-ik utca. Cleveland, O

Bizalommal fordulhat hozzánk bármilyen férfi és női betegségekért. FEHER KERESZT PATIKA West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak. Cleveland, O.

Dr. Cziprus István MAGYAR FOGORVOS. 1699 W. 25th St., Cleveland, O. A Gas Office felett. Szomban a People's Banknál. Rendel: 9-11 este 8-ig. Vasárnap délután 10-12-ig.

FRANK G. NUNN. 3924 LORAIN AVENUE a Tura Hotel szemközti. Utlo Ambulance. — Invál. Levél: 1611 Bell Bldg. 1711. — Call. Lorain 16

RENYEVI TÁNCI-KOLAJA 5505 Woodland Ave., az E. 55-ik Street sarkán. Cleveland, O. Nyitva nanonként délután 2 óráig este 10 óráig. A legújabb láncokat megtanul-hatja. Ismerj meg Cleveland egyik legjobb látomstere, felelőseleg mellet tanit. — Privát leckék bármikor kaphatók — Vidéki tanítványokra különös gond fordítanak, hogy hamar meg-tanuljanak. Telefon: Central 7348-K.

Washington, szeptember Crowder, főhadbíró újabb hivatalos kiá-arra szállítja fel a regisztrált emberes mindazok, akik a be-a család állapotukról vagy bármilyen egyé-ben a katonai szolgál-ta mentésre jogosultak, gassanak szívuk a akcrajanak gavalón-baem a kérdéseik-jök a felmentésüket Crowder ismételt-tette, hogy a felm-harmadik személy de okvetlenül szük

MOOSE TEMPLE 628 Penn St. Október 7-én, het-pont 8-30-kor Kálv-világiskort aratott zenejű 3 felvonásos

CSÁRDÁS HERCEGNŐ. Október 11-én, pént-pont 8-30-kor. Thury a címzésében: K-renek 3 felv. népsy HELYRE ASS

Szereplők: Thury Dobó Boska, Várad Lévy Margit, Komka, Thury Jolan, N-ke, Erdélyi Emil, Lajos, Horváth Laj-ny Aladár, Tóth Lá-goti Aurél stb. Rendező: Erdélyi Karmester: Márto György.

E névsor feltűnése-ja, hogy a színészek Amerikai Magyar Sz-nél nyert szerződés-ajánlást a magyarság-e kitűnően összevaló-naszakrát a legmag-gabatsáiban és hely-nyében rendezésére. A társulat vidéki Duquesne október-ten a Carnegie Libra-ten pont 8 órakor: Cs-csug.

Martins Ferry: sze-ber 9-én a Rex Thea-ten pont 8-15-kor Helv-McKeese-ért csúsz-ber 10-én, az Elk Ha-pont 8 órakor: Helv-A pittsburghi előd-essen jó jegyet már v-tiltani és megrendel-Kátana parkjában, cond Ave., Magyar V-hivatalában, 431 Four-Szende Béla, a társu-gérnél, levél állal: Pittsburgh, Pa.

4c. egy gallon must kiperésének az ára. Bármennyi szőlőt hoz, azonnal kiperésem. Riczu István 7920 RAWLINGS AVE. CLEVELAND, OHIO. 226-228

HAZI ESTÉLYT melyre ezután hívja meg a Kör összes tagjait, valamint a Kör támogatott clevelandi magy-ar közönséget. 226, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

FÉRFIAK ÉS NŐK bármilyen be-jukban a leg-maghibesebb gépvezetést szerzők be a KEPEI GYÁRSZERTÁRBAN 2017 W. 25th St., Cleveland, O.

S CO.
26-ik utca.

K
Fehér
1.00

95c

K

a cégek, ame-
nagy más hadi-
kiallítások
nékeik közül. A
n a hadsereg is
andán nyitva
este is a kam-

és - borotválás
szelében 1921
Cleveland, O.

duhat hozánk
érfi és női
szépség.

ESZT PATIKA
és Lyrain Ave.
Cleveland, O.

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

us István
FORGÓVOS.
Cleveland, O.
10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

MEKAPTA-E MÁR A "QUESTIONNAIRE"-T?

MINDEN SZEPTEMBER 12-ÉN REGISZTRÁLT 19-37 ÉVES FÉRFI KAP KÉRDEZŐ-ÍVET.

Ha nem kap szeptember 30-ig, menjen el a sorozási hivatalba, jelentse be a dolgot és kap egyet. — Olvassa el az alábbi fontos tudnivalókat.

A szeptember 12-én összeírt 19-37 éves férfiak nagyrésze már megkapta, a többi meg meg fogja kapni az ugynevezett "Questionnaire"-t, vagyis kérdő-füzetet, aminek az a célja, hogy az adott válaszokból megállapítsák, hogy a hadkötelesek melyik osztályába helyezendő az, aki a kérdő-ívet kitöltötte.

Azok a magyar férfiak, akik szeptember 12-én 19-37 életév közt voltak, kötelesek a questionnaire-t kitölteni, ennélfogva:

Legyen gondjuk arra, hogy megkapják a questionnaire-t. Olvassák el, vagy magyaráztassák meg maguknak alaposan, hogy a kérdésekre pontos válaszokat adhassanak.

Töltsék ki a Legal Advisory Board előtt, melynek tagjai ebben segítségükre lesznek s fölveszik eskü alatt tett vallomásaikat, az affidavit-et.

A questionnaire első oldalán jelentsenek be minden hadmentességi okot, amire fel akarják hívni a sorozó hatóság figyelmét.

Ne fizessenek a questionnaire kitöltéséért senkinek; a Legal Advisory Board nem számít semmit ezért a szolgáltatást s jobban megvédi érdekeit, mint bárki más.

Töltsék ki a questionnaire-t azonnal s küldjék be jóval az előre a célra engedélyezett hét nap eltelté előtt.

NE FELEDJÉ SENKI.

hogy a questionnaire kitöltésének elmulasztását nem lehet avval megokolni, hogy nem kaptuk meg azt. Aki szeptember 30-ig nem kapja meg, azonnal menjen a sorozási tanácsra, amelynek címe meg van a regisztrálási kártyán és tudakolja meg annak az okát, hogy miért nem küldték neki questionnaire-t.

CROWDER A SZOLGÁLAT ALÓL VALÓ FELMENTÉSRE BIZTATTA A REGISZTRÁLTAKAT.

A főhadbíró kijelenti, hogy mindenki, aki a szolgálat alól való felmentésre jogosult, bátran kérje azt. — Gavalléria senkit se tartson vissza.

Washington, szept. 25. — Crowder, főhadbíró, egy újabb hivatalos kiáltványában arra szólítja fel a legújabbban regisztrált embereket, hogy mindazok, akik a helyzetükkel, a családi állapotukkal fogva, vagy bármi egyéb oknál fogva a katonai szolgálat alól való felmentésre jogosultak, ne hallgassanak szívük szavára, ne akarjanak gavalléroknak lenni, hanem a kérdő-ívükön kérjék a felmentésüket.

Crowder ismételtelen kijelentette, hogy a felmentést egy harmadik személy is kérheti, de okvetlenül szükséges, hogy a kérelmező, valamint az érdekelteket fel a tiszta igazságot vallják, annál is inkább, mert hiszen a helyi hatóságok ugyanis hatóságok, amelyek meggyőződnek az igazságról.

"Hazánk és az a szükséglet, hogy a háború a mi céljainkunk megfelelőleg minél előbb megnyerjék, arra kényszerít b hadvetéseket, hogy a szeptember tizenkettedikén regisztrált tizenhárom millió férfit minél hamarabb és minél pontosabban elküldjék. Ezért szükséges, hogy a felmentés kérelése tne halogassa senki."

AZ AMERIKAI MAGYAR SZINTARSULAT megnyitotta diszlocádása PITTSBURGH-BAN.

Színre kerül a MOOSE TEMPLE-BEN 628 Penn. Ave.

Oktober 7-én, hétfőn este pont 8.30-kor Kálmán Imre világsiker arattott győzelmű zenéjű 3 felvonásos operettje a CSÁRDÁS HERCEGNŐ

Oktober 11-én, pénteken este pont 8.30-kor, Thurly Iónával a cimszerpeny, Kada Elek remek 3 felv. népsziműve, a HELYRE ASSZONY

Szerzők: Thurly Ióna, Dobó Borska, Váradi Juliska, Lévy Margit, Kondor Mariska, Thurly Jolán, Nagy Irénke, Erdélyi Emil, Hegedűs Lajos, Horváth Lajos, Zsáduányi Aladár, Tóth István, Szegedi Aurél stb.

KÖSZVÉNYES EMBERNEK NEM KELL SZENVEDNI.

A Remo kanalas köszvény orvosság ezreket segített már.

Ezer és ezer hálalevél Amerika minden részéből igazolja, hogy a Remo kanalas köszvény orvosság a ma létező legjobb szer köszvény, hátfájás, nyilás, oldalszúrás, zsibbadás, derékfájás és más hűlésből eredő bajoknál. Tartsa állandóan háznál. A mostani időjárás mellett könnyen meghűlhet. Kezdje azonnal a Remo kanalas köszvény orvosságot utasítás szerint használni és nemesak a hűlést gyógyítja ki azonnal, hanem megakadályozza, hogy a köszvény és más veszedelmes betegséget megkapja. Vegye a valódit, mert csak ennek a gyógyításában bizhat.

Egy üveg \$1, 3 üveg \$2.50, postán \$2.80, 6 üveg a teljes készlet \$5.00. E címen kapja a valódit: Clevelandi Korona Gyógyszertár, 2812 East 79th Street I. Cleveland, Ohio.

OLCSÓBB LETT A BIZONFFY-SZÓTÁR.

Három dollár helyett most már egy dollár és ötven centért lehet a két kötet szótárhoz jutni. — Ígykiesni kell a vásárlással, mert kicsiny a készlet. — A rendeléseket a Szabadság kiadóhivatalához kell beküldeni.

Az utóbbi időben az amerikai magyarság körében komoly buzgalommal jártak hozzá az angol nyelv elsajátításához. A városi iskolákban és a különböző hitközségeken kívül sok ezer honfitársunk magánúton is hozzáfűszte az angol nyelv meg tanulását. Dícséretes ez, mert új használatnak eszik azok boldogulhatnak, akik az állam nyelvet értik, akikkel hivatalokban, gyárakban és a magán életben az angol nyelv is lehet érvényes. Magyar munkás csak akkor számíthat elemelőre, ha angolul beszél és a "misszió" is csak akkor képes előnyös vásárt csinálni a kereskedővel, ha angolul is tud.

Azoknak, akik most tanulnak angolul és azoknak, akik már értik a nyelvet, semmi sincs nagyobb szükségük, mint egy jó szótár, amelyből könnyen el lehet sajátítani még a legnehézebb angol szavakat is. Ilyen szótár csak egy van az egész világon és az a híres Bizonyffy-féle magyar-angol és angol-magyar szótár. Ez a mű

két kötetből áll. Az egyikben a magyar szavak angol fordítását, lehet megtalálni, míg a másik kötet az angol szavak magyar fordítását tartalmazza. A 974 oldalas szótár Magyarországon is jól ismerik. A háború előtt Magyarországra, több ezer kötetet küldtek, mert ott is csupán a Bizonyffy-féle szótárt használták, még pedig azért, mert az a legjobb.

A Szabadság kiadóhivatala a maga részéről szintén hozzá akar járulni honfitársaink di-csésért buzgalomához, amivel az angol nyelv tanulását felkeltik és hogy mindenki részére könnyen megszerezhetővé tegye ezt a művet, az eddigi három dollár helyett, a jövőben EGY DOLLÁR ÉS ÖTVEN CENTERT ARUSÍTTJA A KÉT KÖTETBŐL ÁLLÓ SZÓTÁRT.

Felhívjuk olvasónk figyelmét erre a kitünő alkalomra, amely többet nem ismétlődik meg, miután a háború alatt nem nyomunk több szótárt. Most is még csak rövid ideig adhatunk a szótárt, miután a

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE

Irodavezető: MIHÓK SÁNDOR. Youngstowni iroda: 336 West Federal Street. — Tel. Bell: Main 5260.

OKTÓBER 6-IKÁ Gyásznap Youngstownban és East Youngstownban.

A Youngstowni és East Youngstowni magyarság kegyeletesen fogja leróni az elismerés adóját az aradi tizenhárom hőssel szemben, október 6-án, vasárnap este.

Youngstownban a Kossuth Kör rendezi az ünnepélyt a Maloney Blockban lévő saját helyiségében és pedig tea-estély keretében. A szereplők névsorát a következő alkalommal tudatjuk. Most csak annyit jelzünk, hogy belépti díj nincs, a Kör vezetőség mindenkit szívesen lát s ezután is meghívja a magyarságot.

East Youngstownban a Csikós József vezetése alatt működő rendező az ünnepély rendezője. A szereplőkről szintén a következő alkalommal lesz szó. Belépti díj nem lesz. Az ünnepély Krosch János nagy teremben lesz. Mivel mindkét helyen pontosan este 8 órakor kezdődik a műsor, éppen azért fontos, hogy a közönség már este 8 óra előtt ott legyen.

FIGYELEM MAGYAROK! Ha valódi házai Diana Sósbor-szeszt és hatásos gyógyszereket akar venni, akkor jöjjen vagy írjon az alábbi címre: Golden Cross Pharmacy 361-363 EAST FEDERAL ST. YOUNGSTOWN, OHIO

GYÉMÁNTOK. Ha gyémántot vesz, bizonyosan azt akarja, hogy olyan égettől vegye azt, akiben feltétlenül megbízhat. A mi cégünk már 24 éve ismeretes tisztességes kiszolgálásáról.

Mi egy árat szabunk meg mindenkinek. SAMUELS NAGYBANI ÉS KICSINYBENI ÉKSZER-ÜZLETE. 124 W. FEDERAL STR., YOUNGSTOWN, OHIO. A MEGBIZHATÓ ÜZLET

Fogházak fájdalom nélkül. A legjobb 22 karátos aranyat használom. Jótálok azért, hogy nem fekedjek meg. A MAGYAROK SZIVES PARTFOGASÁT KÉREM.

IRODÁK: YOUNGSTOWNBAN: 16 WEST FEDERAL STREET, az Averbeck-féle patika felett. Tel. Main 2676. Automatic 73742. STRUTHERSBEN: McKinney Building, BRIDGE STREET. Telefon: Bell, Struthers, K 7. Dr. E. W. RÓTH, fogorvos. NYITVA REGGEL 9-TŐL ESTE 8-IG.

készletünk kicsiny, míg a kereslet a szótárak után nagy. Rendeléseket a pénz előleges beküldése mellett a Szabadság kiadóhivatala folyósít. Leveleket így tessék címezni: Szabadság, P. O. Box 171, Cleveland, Ohio.

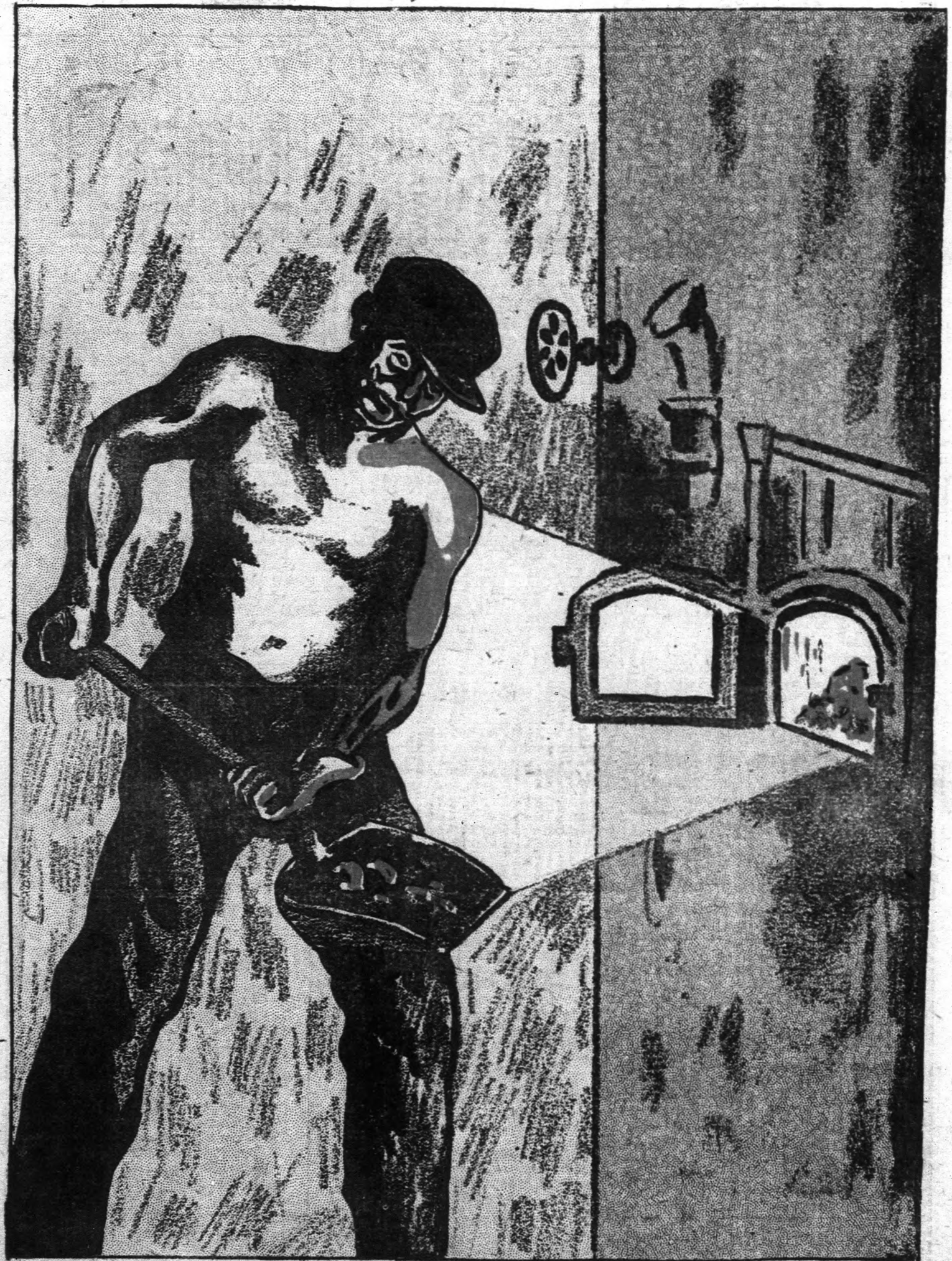
HALÁLOZÁSOK.

Timkó Bálintné meghalt Homesteadon.

XXVIII. évfolyam.

1918 Szeptember 28.

■ SZABADSÁG INGYEN MELLEKLETE ■
VASÁRNAP
SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE
■ MEGJELNIK MINDEN HÉTEN ■

Walt Whitman háborús dalaiból.

Riadjatok meg?...

Riadjatok meg ti dobok! Harsogjatok fel trombiták!

Ajtókon zugjatok és ablakokon keresztül kegyetlen, vad zugással, Hogy vége szakadjon az ájtatos imáknak a homályos templomok árnyán, És a diákok figyelmének is, kik tanítójuk szavára ügyelnek az iskolák termeiben. Zavarjátok meg a menyasszonyát csókoló vőlegény ártatlan boldogságát, És ne hagyjátok nyugton az ekéje után ballagó békességes farmert. Oly vadul riadjatok dobok! Oly élesen sivitások kürtök, trombiták!

Riadjatok meg, ti dobok! Harsogjatok fel trombiták!

A város nyüzgő életébe vágjatok és az utcák szédítő forgatagába hasítsatok belé, Az ágyasházak kézen vannak az éjszakai nyugalomra. Az álmosoknak nem szabad bennük nyugtot találniok!

És ne is kereskedjenek az üzletek emberei sem, ne adjanak-vegyenek az üzerek, ne alkudozzanak most a kufárok sem! Vagy tán dolgozni akarnak ők, És a szónokok vajjon beszélni kívánnak. Az énekesek pedig énekelni, . . .

Vadabban dörögjétek dobok! Velőt rázzon zugatok, trombiták!

Riadjatok meg, ti dobok! Harsogjatok fel trombiták!

Ne ügyeljétek a zokogásra, a peregő könynyekre, jajongó panaszra, A fiáért könyörgő apa szavát se halljátok meg!

Üvöltétek túl a gyermekek fájdalmas cirását és ne hangozzék szavatok mellett az anyák panaszos átkozódása sem.

És törjétek utat a halottas menet szomorú néma sorának, mert ezernyi ezer halottat visznek a végtelen kocsik! . . .

Oly örült legyen dörögéteik, dobok, harsogások rémes, kürtök, trombiták!

2. A FIU LEVELE A HARCTÉRRŐL.

Jöjj haza a mezőről, jó atyám! Levelet küldött Péter!

Jöjj én anyám hamar! Levelet írt fiad.

Nézd: őz van már, csapaszodnak a sárga- s rőtlevelű fák, Hűvösen zugsnak a szelek Ohio falvain át és játékos kedvvel hajtják maguk előtt a sörgő harasztot;

Pirozak már az almák, érettek a bornak fürtjei a vesszőn.

(Érezed-e a szellő illatát? És a virágokét, melyeket nemrég még méhek rajzottak körül?)

Nézd, mily nyugodtan borul az égbolt a földre, tisztán és kéken az eső után, Nézd, mi csöndes, szép és élettől duzzadó minden az égnek alatta.

A mezőn és földeken sarjad, nő, érik, sárgán hullámszik a kalász,

De jöjj haza földedről jó atyám, jöjj vissza leányod hívására,

Te is anyám, jöjj a kapuhoz hamar.

ÉRDEKES TUDNIVALÓK.

— A kapucinus-rend a legutóbb kiadott statisztikai adatok szerint az egész 53 rendtartományra oszlik, melyekben 771 rendházban 10,176 szerzetes működik. Ezek közül 5872 áldozó pap, a többi laikus, testvér, klerikus és újone.

— A bábu egyike a legrégibb játékszereknek. Már a római gyermekirokban is található.

— Adatok szerint az Egyesült Államok ice-cream fogyasztása öt quart fejenként.

Jö is az anya gyors léptekkel, bár rosszat sejt és térdei inognak, Siet, nem simitja le kusza haját, nem igazítja meg fején a kötöt — nincs rá idő...

Gyorsan, szakítsd fel a borítékot!

Lássuk!

Oh Isten! Idegen kéz irt a mi fiunk helyett! De a levelet ő írta alá, — fájdalmasan ver az anya szíve,

Szeme is könnybe lábad, minden feketévé válik kutató szemei előtt; olvasni sem tud, csak itt-ott vesz észre egy szót, egy betűt . . .

Egy szó . . . egy mondot . . . — "Lőseb a mellen . . ." — "Lovasrohannál" — "Kórházba vittek" —

"Még gyenge vagyok" — "Meggyógyulok hamar." —

O, csak ezt az egy asszonyt látom, Az egész áldott termékeny Ohio minden városán és farmján végigtekintve Csak ezt az egy asszonyt látom, Amint beteg, sápadtan, szédülő fővel, ájult szívvel,

Nekitámaszkodik a kapufélfának

És sir . . .

"Ne bánkj, ne szomorkodj, ne sirj jó anyám" — (szólt a lány maga is a siráshoz közel, a könnyekkel vívódva, Mig kis hugai odaszaladnak csendesen, némán, csak sejtve a bánatot, odaszaladnak mind köréje) —

"Nézd jó anyám, a levél is mondja: "Meggyógyulok hamar."

Szegény fiu! Nem gyógyul ő meg már soha, bár nem is kell többé egészségnek lenni a szegény, bátor legénynek,

Románc.

*Az ég boltja szürkül, majd sötétül.
Közeleg a fátyolos, vak este,
A halász hát a tenger vizéből
A hálóját lassacskán kiszedte.*

*Bevette az evező lapátot.
Nem is nézte: a part merre van hát?
Csónakát a futkosó hullámok
Idébb-odább szeliden ringatták.*

*S dalba kezdett: "Haj te zúgó tenger,
Te vagy az én igazi világom!
Szabadságom végtelenséggeddel
Összemérve, mindig egynek látom.*

*Senki sincs itt, aki utam-állja,
Itt nem bősziit kajánság, irigység.
Nem törnek rám, kövekkel dobálva
A rosszak, hogy szívem keserítsék.*

*A szárazra mért is menjek én ki,
Hol kicsinyes, balga hívság vár rám?
Rossz az ember, mért szerezzek neki
Hitvány kedvet nyugodalmam árán?"*

*— Itt hirtelen megszakadt a nótá,
Mert fény csillant meg valahol, távol,
Talán egy kis parti házikóba,
Tán egy kastély büszke ablakából.*

*Evezőjét a halász felfogta,
Bemeríté azt a vízbe mélyen.
És énekét végire sem mondván,
Kievezett a partra serényen...*

Szabó Endre.

Mert míg otthon dobogó szívvel levelét olvassák, már meghalt, Egyetlen fiuk halott. — — —

Szegény anya, sápadt és törékeny lett; be-tegebb napról-napra; Fekete gyászt öltött sovány testére, és ez fehérebbé teszi arcát. Nappal nem eszik, érintetlen hagyja az ételt az asztalon, nem alszik éjjel ágyában, ébren van, álmatlan éjszakák rémei gyötrik.

Fel-felriad, ha el is szunnyad egyszer, és sir, sir vágyódik fia után nagy vágyakozással.

Szeretne elmenni már innen, itthagyni mindent, elmenekülni a zajgó életből — csendesen és titkon —

Hogy kövesse a tulvilágra is és megtalálja ott a halott fiát . . .

3. MINDNYAJUNK ANYJÁT HALOTTAM.

Mindnyajunk anyját hallottam és láttam őt, Amint halott gyermekeire függesztette bánatos tekintetét

És szomorú pillantással nézte a csonka testeket és a csatatéren szétzört tagokat. (Az utolsó ágyu is elnémult már, csak a puszkapor füstje szállt ringva az égnél).

Mindnyajunk anyját hallottam, amint szólt, bejárván a csata mezejét:

"Vedd, ó Föld, mindent magadba" — gy kiáltott — "mindent szívd föl magadba és rejtéd el méhed mélyén; én mondom neked, egy fiamat se felejtőd künn, egyetlen atomjukat se hagyd szabadon;

Ti folyótok pedig, mossátok jól el, vigyétek véruket magatokkal, sodorjátok el ezt a drága vért,

Ti véráztattátok mezők, a tiszta éterben rezgő levegő,

A Föld és Élet minden titkos erőt, ti mély-séges medrei a titokzatos, rohanó folyótoknak,

Ti lankák és völgyek, miket rubinnal hintett be piros vére az én szeretett gyemekeimnek;

Ti fák, szívjátok azt fel kusza gyökereitekkel és szüljétek azt ifju fa-csemetékké. Éjzaki és Dél, vedd magadhoz az én halottaimat, vedd magadhoz az én gyermekeim drága testét, az én ifjaim véréit. Vedd magadhoz és őrizd azt féltő gondoskodással, hogy visszaadhasd azt nekem sok, sok évnek multával;

Évszázadok multán add vissza őket a párszitos mező minden jószagu illatában, A szellőben, mely a csatatér fölött lengedez, add vissza nekem őket, az én halhatatlan hőseimet.

Évszázadok leforgása után leheld ki őket újra; leheld vissza az ő rég elszállott lelküket és vigyázz vigyázz nehogy egy atomjuk is veszendőbe menjen.

Ó idők és sírok! Szellő, Föld és Szélvész! Ó én hőseim!

Leheld ki őket újra, újra leheld ki az én hő gyermekeim lelkét,

Évek multán, évszázadok letűnte után! . . ."

BODÓ PÁL fordítása.

ÉRDEKES TUDNIVALÓK.

— Japán annyira hegyes vidék, hogy területének csak egy hatod-része van mívelés alatt.

— 1913-ban az Egyesült Államokban tűz által okozott kár, mérsékelt becslés szerint, 203,408,250 tett ki.

— Labrador lakossága 4000 lélek.

— Az egész világon 12,318,000 telefon van használatban.

— A svédek átlagos életkora 50 év; ez a föld összes lakói közt a legmagasabb átlagos életkor.

A legfinomabb családok köréből

IRTA: C. STUENBURG. — A SZABADSÁG SZÁMÁRA FORDÍTotta: SZÉKELY SÁNDOR, BROWNSVILLEI REF. LEK. KÉSZ.

A mi bérházunkban lakó népek meglehetősen egyhangú ítélete szerint, amely népeknek sokfejű társaságához a Mr. Patrick McCafferty családja erős kontingenssel járul, a jóságos Isten haragjában teremtette rendőrnek az említett urat. Ez, persze, rut elferdítése a tényeknek, amelyek a valóságban következőképpen állanak.

Patrick McCafferty elődjei, a kiknek sora nem vihető tovább vissza a már kissé mesebeli nagyatánál, aki szülőfalujában barlanglakó és foglalkozására nézve kondás lehetett, a zöld szigetnek nagyon szegény, nagyon jámbor és saját sorsukkal, valamint szeretett hazájuk sorsával nagyon elégedetlen gyermekei valának. Mint Tipperary megye sok bajtársánál a nyomor esapott fel kivándorlási ügynököknek, ezek az emberek is életviszonyaik lehető jobbrafordulásának egyetlen reményét abba vetették, hogy a nagy óceán túlsó oldalán, az új világban törekedtek maguknak új egzisztenciát teremteni.

Anyagi eszközök teljes hiánya miatt a terv kivételé csak lassan, részletekben történhetett meg, a mennyiben a család felnőtt tagjait egymás után szállították át New Yorkba. Bridget legidősebb nővére Patricknak, akire akkor még senki se gondolt, kezdte meg az évtörzslést s mivel erős, munkára kész és erkölcsös nőszemély volt, azonnal talált a nagy városban eselődő alkalmazást. A kapott bér egy tizedét, mint ez az egyedül boldogító egyház leányához illik, a gyónató pap perselyébe adta, azután néhány centet ama hazafias titkos alapra fordított, amelylyel a szegény, ártatlan bárányt, Írországot, a brit oroszán karmai közül megszabadítani előltek, a többi pedig a hajadon harisnyaszárba vándorolt. Ott zúgorgatta a pénzt addig, míg elegendő összegre rugott ahhoz, hogy Nellie Kate nevű húgának utiköltséget küldhetett az óházába. Miután Nellie Kate egy szép napon felbukkant a Castle Gardenben, a két nővér kettőzött erővel és örömmel dolgozott Owen, a legidősebb fivér átkelési kiadásainak megszerzésén, aki az egész családnak büszkesége és reménye volt.

Owen partraszállásának napja óta már sok év telt el, azonban a McCafferty-ék családi történetében örökké emlékezetes marad ez a nap, mert tulajdonképpen ezen időponttól kezdődik a család felvirágzása az Egyesült Államokban. A pap áldásán és egy "politikai" ajánlólevelen kívül, amelyet nem tudott elővasúni, a fiatal ember egy pár óriási öklöt és minden tekintetben vaskoponyát hozott magával. A Sinn Fein egyesület ő benne lelkes pártbívet ismert fel és ez az ír-amerikai politikusoknál olyan sikeresen egyengette az utat az idegen számára egy jövedelmező állást illetőleg, hogy ő már némsokára szilárd talajt érezhetett lábai alatt. Szíve vonalmát követve, annyi honfitársa példájára, akik Baechus szolgálatában rakták le későbbi jóllétük alapját, a koresmárosi hivatalának szentelte magát, a "bar" mögött csakhamar ismert személyiség lett és hihetetlen rövid idő alatt amerikaiasodott. Megbízhatatlan hírek szerint már abban az évben, amelybe bevándorlásának

napja esik, a választás napján mint amerikai polgár adta le szavazatát anélkül, hogy honosítási okmányának valódisága iránt bárki is kételyt mert volna támasztani. Owen McCafferty ugyanis egyike volt ama "boys"-oknak, akik az időtájt mindent megtehettek a városban, amit jónak és a "gang" érdekében előnyösnek tartottak: a politikai megfizetésre vezető ut egyenesen a pálinkacsapszéken keresztül vezetett. A pénz segítségével, amelyet a két nővér a szolgálatban megtakarított összegből szívesen előlegezett a fivérnek, a derék Owen igen hamar jutott egy "saloon" birtokába s mint legelső rangú politikai kolompos olyan jelentékeny tehetséggel fejlődött, hogy a diósó párt kerületi kortese gyorsan figyelmessé lett az ifjú kapaszkodóra, sőt ezzel számolni volt kénytelen, ha akaratának akadálytalanul óhajtott érvényt szerezni. De, hogy Owen McCafferty miként választatott be New York város tanácsába és néhány évvel később New York állam törvényhozó testületének elsőházába, az nem tartozik bele a meghatározott kerületbe és szép képének keretébe.

Boldogságában ugyanis a "tisztelőre méltó" Owen McCafferty nem feledkezett el Írországból lakó szüleitől, se az ő utána következő Patrick fivéréről, akit még soha se látott, mivel a gyermek mintegy huszonöt évvel előlött született, néhány hónappal később, hogy ő eltávozott az apai hajlékból. Bizonyára már régen áthozta volna öcsesét; ha valami mindig közbe nem jött volna. Most azonban atyja és anyja már jól el volt helyezve a megyei szegényházban, a többi testvérekről egy vagy más módon történt gondoskodás, s a fiatal Patrick számára, akinek szüleit kellett dolgoznia mindaddig, míg a község jól-rosszul magára vállalta ellátásukat, az amerikai fivér valami különösét forgatott elméjében. Patrick neve már tényleg akkor szerepelt a new yorki rendőrség lajstromában, midőn ez még a mesebeli nagypapa nyomdokaiba lépve, a honi legelőlkön a kondás kötelességeit gyakorolta. E nemes foglalkozásból egy napon Owen pénzeslevele New Yorkba szállította, ahova a legközelebbi gőzhajóval szerencsésen

és egészségesen megérkezett, a legszívesebben fogadtatásban részesülvén a gazdag bátya és a két idősebb nővér részéről. "Ain't he a foine looking fellow?" (ugy-e, finom megjelenésű fju?) kiáltá Bridget, lelkesedve szemlélvén a fiatal embert, miután a borbély művészete és a "tisztelőre méltó" Owen ruháskérdénye a zöld ír parasztfiút csaknem a felismerhetetlenségig modernül ellátott kelta-amerikaivá változtatta. Mr. Owen McCafferty az átalakulással megelégedve, fivérét néhány nap eltelté után a rendőrkapitányságra vezette, ahol Patrickot bemutatta feljebbvalóinak, mely után egy meghatározott kerületbe osztották be és a szolgálat titkaiba avatták be. Így lett az ír kondásból egy pillanat alatt new yorki rendőr, s a többi — de jobb, ha hallgatunk róla. Így fizezték meg a kerület politikai napszámát és befolyásos bábjátékosát ama régen elmúlt napokban, amikor a politikai siker titkát még egyedül és kizárólag a pártok tömör szervezetében keresték.

Az igazat megvallva, Patrick McCafferty rendőr, ámbar a szolgálatban öszült meg, hivatalának kötelességeiről soha se táplált más nézetet. Akarat nélküli eszköz a politikai szervezetnek, a melynek hatalmi szava által multjának jelentéktelenségéből aránylag igazán kellemes állásba csodálatsképpen emelkedett fel, a többi emberek iránt fensőbbeséges megvetést érez, vagy mint ő maga szokta magát ékesen kifejezni: "What, to hell, do I care — Jesus Christ!"

Még testvérei is, akiknek pedig egyedül köszönheti mindazt, ami és amivel bír, teljesen "közönyös" lettek előtte, miután a városi abrakjászolnál alkalmazást talált. A becsavagyó fivért bosszantotta a közönbösség, amelylyel a rendőr a szolgálati előléptetés minden alkalmát szándékosan eljátszotta, s az egyenes jéjú nővérek, akik már régen saját tűzhelyet alapítottak, kénytelenek voltak öcsésüknek női társaságán megbotráncolni. Midőn pedig egy sógor-nőt vezetett hozzájuk, akinek multjáról homályos és nem előnyös részletek valának ismeretesek, kerülték a vele való érintkezést, amennyire csak tudták.

A mi bérházunk lakói se akarnak a rendőrrel-összeakadni, se jóban, se rosszban, hanem megszire kitérnek a család utjából. Persze, eleget hallanak a társaságból, amelyben veszekedés és civakodás napirenden vannak. Miként is lehetne ez másként, mikor az asszony iszik, az ember meg lélekdurvaság és otromba gondolkozásmód tekintetében ritkítja párját honfitársai körében? Hisz már annyira jutottak, hogy a rendőrbírónak egyszerre iszkósság miatt a "sziget"-re, míg a teljesen elárvult gyermekeket egy nyilvános jótékonyági intézetbe küldte. Midőn az asszony a büntetést kitöltötte s a férj lakásában újra megjelent, megesküdött, hogy visszaadja a kölesönt. Erre a férj ösödöktől fogva szokásos módon még aznap este elpáholta s ez által a szónak tulajdonképpeni értelmében üstökön ragadott alkalmát olyan éjjeli jelenetű fejlesztette, amely még a mi bérházunk tarka-barka történetében is különös esemény gyanánt áll feljegyezve. Jajveszések és segítségért kiáltoztak, midőn a vitéz rendőrnek néhány kartársa felrohant a lépcsőn, hogy a bajvivő házaspárt erőszakos szétválasztás és, mert mind-egyik a másikat váltota, közösen a bíró elé építették őket. A szitkozódó szavaknak és átkozódásoknak árjában nyilatkozó tiltakozása dacára, a feleség találtatott vétkes félnek és visszakiültetett a szigetre, ahonnan csak néhány órával azelőtt engedték ki, míg a derék Patrick McCaffertyt, illendő utalással seplőtelen multjára, komoly dorgálás és feddés kapasan, hogy jövőben békésen viselkedjék, szabad ember gyanánt eresztették utjára. A mi bérházunk a bírónál sokkal pontosabban ismerve a viszonyokat, természetesen nem értett egyet az ítélettel, hanem egyhangulag azon a nézeten volt, hogy a két házastárs fegyházat érdemel, hogy pedig a gonosz fickót újra az emberiségre szabadították, tökéletesen bűn és gyalázat.

Am a közvélemény ez ítéletből nem pusztán szentimentális részvét szól az asszony iránt, akiknek gyengeségeit a nyájias emberiség mindenkor a lehető legszelídebben megítélte, akarja tudni, hanem egész határozottan kialakult igazságérzet, amely pontos megfigyelésen és tapasztalatokon nyugszik. Ezeket eszközölni, a lakók az utolsó években elég alkalmat találtak. S a mi bérházunkban a szomszédok családi élete egyáltalán nem képezi az egyetlen mértékét az emberek megítélésénél. Ő, ami a házastársak közti hiányzó összhangot, vagy a szülők és gyermekek közti napoként meredekebbé való szakadékot illeti, e tekintetben a családi kaszárnyákban nap-nap mellett annyi látni való akad, hogy az ember szívesen behunyja egyik szemét és nem veszi olyan szigorúan az ügyet, amíg a tisztesség és erkölcs külső látszatára ügyelnek.

McCaffertyékkel azonban egészen másként állott a dolog. Az utóaról felszedett asszony felett, aki saját jó nevét már akkor nem felethette tönkre, midőn a férfi, állítólag tökrészeg állapotban esküdtöi meg vele a szívélyes pap előtt, erkölcsi vállvonogatással gyorsan napirendre tértek. A

Dal.

ECY dalra gondolok —
S csodálatos dolog:
Emlékszem rá, de mégis elfeledtem:
Dallama, rimei
Nagy vihar késci
Felhőiként suhannak el felettem.

Szívem legmélyében
A dal némán pihen
Mint elsüllyedt hajónak drága kincse;
Az örvény elnyelé,
Nem szállhat ég felé,
Lefogta szárnyát a halál bilinese.

De holdas éjeken,
Ugy tetszik énnekem,
Egy-egy dalfoszlányt hajt felém a szellő
A tenger szirtfokán
Azt a szilaj, pogány
Szerelmi dalt éneklé tán a sellő.

vel levelét

ny lett; be-

tére, és ez

ya az ételt

el ágyában,

akik rémei

szér, és sir,

y vágyako-

hagyni min-

életből —

megtalálja

ALOTTAM.

láttam őt,

fűggesztette

sonka tes-

őrt tagokat,

csak a pus-

égnek).

amint szólt,

ba" — gy

foi magadba

na mondom

ejtsd künn,

d szabadon;

el, vigyéktek

átok el est

erben rezgő

vői, ti mély-

rohanó fo-

innal hintett

gyemekeim-

gyökeroitek-

csemetékke,

az én halot-

én gyerme-

fejaim véret,

eltő gondos-

aszt nekem

őket a pa-

illatában,

őt lengedez,

én halhatat-

eld ki őket

ég elszállott

nehogy egy

ten.

és Szélvész!

ki az én hős

után! ..."

rdítás.

LOK.

s vidék,

hatod-

lt Álla-

tt kár,

203,408,-

00 lélek.

318,000

kora 50

közt a

rendőrtől azonban félték a lakók és pedig joggal.

Mindenki tudja, hogy Patrick McCafferty a legrosszabb bérlő a házban, s mégis a gazda ő vele szemben minden alkalommal türelmet tanusít, ami nem csak az egy fedél alatt lakó többi családok iránt köteles kiméletnek és méltányosságnak, hanem saját érdekének is egyenesen ellenére van. Midőn a tulajdonos, valamint a többi bérlőkönál, éppen úgy a nyilvános rendőrségnél is érvényt akart szerezni a házi rendszabály első paragrafusának, amely szerint a házbér pontos kiegyenlítésére mindenki köteleztetik, és nem-fizetés esetében azonnali felmondással fenyegetőzött, rögtön hivatalos látogatást fogantatosított két egészségügyi felügyelő, akik a ház hibás csővezetékén egész váratlanul költséges javításokat sürgettek. Természetesen egész véletlenül Patrick McCafferty rendőr is szem- és fültanu volt a házi gazdának az egészségügyi hivatalnokokkal folytatott eme veszedelmes tárgyalásáról, s alig távoztak el ezek ama közléssel, hogy egy hét eltelté után ismét utána néznek a dolgnak, már a rendőr igazi pártfogó ábrázattal megnyugtatón igyekezett a keményen szorongatott háziurat, amennyiben ezt mondta:

— You needn't worry, Sir, if you'll only let me fix it for you with the Department. (Nem kell önnek; uram, busulnia amiatt, ha rám bizza, hogy elintézzem azt az ügyosztálynál).

Az egészségügyi felügyelők a közben tényleg nem ismételték meg látogatásukat a mi bérházunkban, bármily sürgősen ajánlották is a lakók érdekében az illető javításokat s Patrick McCafferty — a befolyásos férfi — abban a hónapban nem volt háborgatásnak kitéve a hátralékos házbér miatt.

Hogy a nyomorult kópé éppen ama hatóságoknál, amelyekkel a közönség néha-néha egyenes érintkezésbe jut, bizonyos titkos befolyással bírhat, ezt a kerület leg-

több boltosa és kisiparosra tényleg saját kárára és hátrányára tapasztalta. De hogy a hitvány egyén üzelmének gátat vessenek, ahhoz egyiknek se volt bátorsága. A fűszeres mogorván hitelez tovább, ámbár a naponként növekvő számla miatt rosszkedvű: de igen jól tudja, hogy ez vagy az a kis üzleti fogás, amelyből hasznot húz, nem kerülhetné el a törvény éber szemének kutató pillantását és hogy a kék zubbonyos, akinek őrfáratszolgálatát a mi utcánkra esik, az ő McCafferty kollegájával, ámbár ez egy másik rendőrkörületbe tartozik, barátságos lábon áll.

A két becsületes ember valóban hüén és szilárdan összetart a ezt a rendőrkörület összes koreszmárosa csaknem minden nap tapasztalja ama megsarcolásokból, amelyeknek a méltó pár "on the sly" (titokban) gyerekes együgyűséggel és ártatlansággal határos szemtelenséggel veti alá azok szivaroktatulójait és palackjait. S a pénzügyekben kissé szigorú német söresarnoktulajdonos, aki ez állandó kényszerkölcsönök szükségességét az ő tisztességes üzletét illetően nem tudta belátni s ezért a rendőri adót egy szép napon kerekén megtagadta, attól az órától kezdve a fogyasztási adóellenőr részéről határtalan hitvány, hajsztának volt kitéve, míg ir pályatársai köröskörül háborítatlanul maradtak, úgy hogy csak az a választás volt előtte, miszerint vagy felhagy az egyenlőtlen küzdelemmel és "saloon"-ját becsukja, vagy pedig Patrick McCaffertynek és éppen oly nyomorult

tisztársának újra kiszolgáltatja, amit azok kívánnak. Bölcsebben az utóbbira határozta el magát s így, mint mindegyik, a kerület rendőrségénél kegyben álló koreszmáros, legalább egy fél nappal előre értesül minden "razziá"-ról, amely felsőbb parancsra következik be, hogy a dícséretes rendőrség szolgálati buzgalmát a polgárság előtt a legfényesebb világításba helyezék.

Patrick McCafferty rendőr mindent tud, ami a kerületben történik, ismeri a titkos kerülőutakat, amelyeken a gonoszság és büntett karöltve járnak s mindegyikből nyereséget húz. Valamint az utcai cenk testével és erszényével adót köteles leróni, ha háborítatlanul akarja becsületes üzletét folytatni, éppen úgy köpölyözi a játékbarlang tulajdonosát, aki helyiségében csak addig ur, amíg számlája a rendőrével összevág; sőt több előjárásánál már régen ama gyanu alatt állott, hogy titkos tagja egy szervezett betörőbandának, amely a hatóság szeme előtt iparszerűen folytatja lopásait.

Ha, amíg szolgálatban volt, társaságát csaknem kizárólag ama körökre korlátozta is, amelyeknek mindkét nemű képviselői a hirdett sőpredékből toborzódnak, ámbár ezek a "sportemberek" ártatlan neve alatt szoktak fellépni, mégis legutóbb a gyanukok az ő tiszteletre méltó életmódja ellen oly alaposak voltak, hogy azok előtt a főkapitányságon se lehetett többé szemét hunyni. Kapitánya — a látszat kedvéért — még most is megelégedett a komoly in-

telemmel, azonban gyanuja tárgyának egyidejűleg titkos csapatát állított, amennyiben egy detektívvel azzal a feladattal bízott meg, hogy öt lépésről-lépésre szemmel tartsa. Egy rendőri kém, mint poroszló, egy rendőrhajdu számára! Van-e látvány, amely undorítóbb lenne, mint e bujdoskajáték? S mégis, milyen mindennapi itt az ilyen hajsza!

Patrick McCafferty úgy viselkedik, mint előbb. Nem változtat szolgálatbani és szolgálaton kívüli napi szokásain se üzleti módszerein, amelyek őt hivatásos betörők esendes cégtársává tették. Egy épp oly merészen kitévelt, mint vakmerően végrehajtott lopásnál, a cimborák visszavonulását egyenruhájával fedezve, talán első ízben lép fel úgy, hogy a betöréshez tényleg segédkezet nyújt, ám a mindenütt jelenlévő titkosrendőr a döntő pillanatban rajta kapja és foglyul ejti. Bizonyára átkozza azt az aljasságot, amely egy kartársnak tört ve, azonban bünrészességét nem tagadja: lelkiszemeivel már látja, hogy egy "plucky fellow" (kuruc fickó) glóriájába kerülővézett arcképe a "Police Gazette" (Rendőrségi Közlöny) egyik legközelebbi számát díszíti. S ha az egész ügyben valamit sajnál, az nem más, mint ama bánatos gondolat, hogy egy rongyos betöréses lopás az, ami a nap hőse gyanút az álmétködő világ szeméi elé állítja. Hát gyilkosként, kezében füstölő pisztolyal, nem éppen úgy ünnepelhetne volna-e életének legszebb diadalát az akasztófa alatt — erősnek és szilárdnak megmaradva az utolsó pillanatig, a bakónak, mint jó pajtásának kezét megszorítva és a vidám mennyei viszontlátás reményében istenkáromló szavakkal véve bucsut?

Sejtelemszerű hiedelme nem vált be. Patrick McCafferty csak öt évre került be a fegyházba, s midőn elkisérik, a világ még csak "hurrah"-t se üvölt. De a mi bérházunkban egyre hangzottak: "Ezt a jó Isten haragjában teremtette rendőrnek"....

Két arany hajszál.

IRTA CZOBEL MINKA.

(26)

— És te el tudtad túrni a tegnapot anélkül, hogy felkerestél volna! Te megálltad, hogy a nap lamenjen, azon hideg szavak, te-kintetek felett, melyeket váltanunk kellett.

— Én utána mentem az erdő szélére, de te nem vártál ott.

— Te voltál az erdőszélén! — szolt Dobos elképedve, — ő nem gondolt Arameára, csak arra a végtelen, meglöpött boldogságra, melyet saját hibája által vesztett el. Vele lehetett volna s elmulasztotta! Egy elkárhozott lélek nem számhatja jobban bűneit, mint Dobos szánta e mulasztást.

De Amália e levertséget és ijedelmet Arameával hozta összefüggésbe, mi még jobban szította már ugyanis izzó gyűlölségét. Találékony és sokoldalú lett e gyűlölség tüze alatt. Új hangnemeket lelt szerelmében, édesebbeket, izgatóbbakat, mint valaha.

Most tudta me Dobos csak igazán, hogy mi a boldogság.

Valahogy kúnosnek érezte magát Amáliával szemben, hogy nem várt rá az erdőszélén. E tudat annyira nyomta a szívét, hogy a mártírok extázisával szemjázta a vezeklést, a jóvátételt, valamely nagy áldozatot, mit érte hozhat.

Fájt neki az az édes jóság, melyvel Amália elhalmozta őt — az érdemtelenséget!

Megkérdezte százszor is, ezerzer is, mit tehetne érte! Mit áldozhat neki?

Elcinte Amália csak azt felelte: — Szeress és légy boldog, ez minden kívánságom.

De ez még meghatottabbá hangolta a lovagot.

— Nem, édes egyetlen rózsaszám, ez nem elég. Kívánj valamit, ami nekem fáj, ami nekem nehéz legyen.

— Olyat nem kívánok, de inkább valamit, mi jobban egyesíten minket.

— Lehetünk mi még jobban egyek?

— Már többször akartam téled kérdezni életem sorát.

— Csak kérdezz, szerelmem, előttem nincs titkom.

— Csak úgy mondd te azt, nektek, férfiaknak, mindig vannak titkaik az asszonyok előtt, mert ti lenézitek az asszonyt.

— Oh, édes királyném, hogy gondolsz ilyet? Hiszen nem tartom magam arra se érdemesnek, hogy a lábod porát megsókoljam.

— Így beszéltek ti mind, hogy megnyugtassatok, mint a gyerekeket. Látod, Mátyás csak elég-

gé szeret, azért azt hiszed, beavatna tudományos titkaiba?

— Egyes fogás volt Amáliától e perében Mátyást említeni. Úgyes és merész. Tudta ő, hogy ez vagy tökéletesen lerontja vagy fokozza beszédje hatását — fokozta. —

— Te beszélsz a Mátyás szerelméről?

— No, és te se lennél más!

— Próbáld meg!

— Tudom, hogy minden dobosáinkai legényed tudja például sérthetetlen titkát, nekem pedig bizon nem mondanád meg.

Egy pillanatra a józanság hűvös árama belevágott Dobos mámorosan forrongó agyába:

— Ezt nem mondom meg! — gondolta, de gondolatát nem merte kimondani.

Amália nevetve folytatta:

— Ne is mondd, édes! Csak tréfáltam, s be akartam neked bizonyítani, hogy ti mind megvetitek az asszonyt, hogy soha, soha lélekben nem fűzitek magatokhoz.

Dobos körül fonódott Amália fehér karja, orcáját érintette puha, selymes haja.

A lovagi-an ismét felébredt az áldozatkészség, elseperte a józan-

áramot, ragadta magával a gondolat:

— Mindent ez asszonyért! — s odaadón mondta neki:

— De igen, lelkedet lelkemhez fűzöm. Kérdezze bármit, te nem vagy más, te én vagy! Előtted nincs titkom, — ismételte nyomatékosan.

— Hát mondd meg, mi adja neked a sérthetlenséget?

Dobos lehajtott fejjel egészen Amália ölébe, s hajára mutatott: — Nézd, fejemen két aranyhajszál. Míg ez ott van, sérthetetlen vagyok, fegyver nem fog engem, veszély nem érhet.

Ha látja Dobos Amália szeme villámlását, bizon megijed vala tőle. De csak esőjét érezte, csak szíve dobogását hallotta.

Amint az est reájuk szállt, mindig esendesebbek lettek. Csak réha mondták halkán egymás nevét, aztán ezt is elhagyták.

Az asszony keze Dobos hátát simogatta, s mindig kissé megrezdült, ha ujjai alatt a két aranyhajszál ércesebb merevségét érezte.

Az asszony kezébe ömlött egész lelke, minden vágyódása, minden szenvedélya.

(Folytatjuk.)

ŐSZI ÁRNYAK

SÜTÖTT a nap derűlten, egyenletesen és a fénytől arany-sárgának látszott az egész világ, mintha megérett volna.

Az öreg leány — ne maféle sovány, kiszáradt vén leány, hanem hatalmas termetű, piros arcú, asz szonnyos külsejű — az egyik ablakon állt és a krizantémumjait ápolgatta, halottak napjára. A másik ablakon a mostoha huga fésülködött; kis kerek tolette-tükör előtt sütögette a fakó, sötét haját.

Az öreg leány — nem aféle sorsre goudolt; a komoly és őszies temetőkre, a korán leszálló estére, amelyet átvilágítanak a színes lámpák, a zibongó, hullámzó embertömegre és arra a kellemes, friss és bágyasztó érzésre, amelyet a hűvös esti szél és emlékezés üdítő, fájdalomtalan könnyei együttesen szereznek. Szerette ezt a napot és épen olyan buzgón nevelte — talán örömet is — a síra való virágokat, mint valamikor a mirtusbokrát, amely most már megnöve, elvadulva, szinte ellustulva esüngött le a eséréből az ablakpárkányra.

A fiatalabb leány egészen más dolgokról gondolkodott. Arról, hogy miért olyan sima és rózsaszínű az arebőre, mint azé a kisasszonyé, akit egy szepitőszerszákaton látott és hogy vajjon nem lenne szebb a haja, ha nem sütné vassal, hanem apró fonatokba esavárná éjszakára? Arra is gondolt, hogy ott lesz-e a délutáni uzsonnán, amelyre egy barátja hívta meg, a Péteri József is és ha ott lesz, Irén megint fog-e vele kacérkodni?

Mikor visszafordult az ablaktól és egy másra néztek, mégis egyforma volt a pillantásuk. Komoly, erélytelen belenyugvó, "mindenhogyan jó" nézés. Így néznek az élet elnyomottjai, vagy talán az élet nagy kiténtettjei, a kiket az áldott vérmérsékletük megkímél az ambiciótól, a pazarlástól, a vágyak leiketgető tüzetől, a sikertelenség és a vere-ség gyilkos ökölesapásaitól.

Így néznek azok a nők, akik egész életükön át várnak valamit és ha az egyik várakozás tárgya elsikklik mellettük, mindjárt kitűzik helyébe a másikat. Nem azért, mintha ebben jobban remélnének, mint az előbbiben, hanem csak azért, hogy legyen mire gondolni, kellemesen, lustán, fáradság nélkül a munkátlán, esti órákban, mert a petróleum drága és sötétben semmit sem lehet csinálni csak gondolkodni...

Az öreg leány most épen a halottak napját várta, a fiatal pedig az élet napját. Eszébe jutottak Péteri József kétségtelen sóhajtásai,

hosszu pillantásai és még hosszabb kézzorítása, amelyekből a szerelemre következtetett, erre az ismeretlen valamire, amit kis leánykora óta várt titokban és szegyenkezve önmaga, de még jobban a nénye előtt.

Remélte, hogy Róza most sem tud semmit, Róza azonban mindent tudott és hallgatagon már áldását is adta a dolgra. Nem vette olyan biztosra, mint Teréz, a huga, de nem fárasztotta magát azal, hogy kételkedjék benne. Majd megtud az ember ugys mindent és a várakozásra annyi idő van!

volna, mereven, simán, vonal és lendület nélkül. Szerette a kis, ke-rek csipkebetétet, a nyakfodrot, a józan nagyságu kerek kalapot. A haját fénytelenre, apró, sűrű, kócos szálakba sütötte... Róza mégis meg volt vele elégedve és Rózának igaza volt, mert Teréz így díszben ideális jövődöbeli hivatásnokné volt (a sóhivatalnokság volt Péteri József tisztos polgári foglalkozása.) aki vasárnap kirándul a családjával valami ocsóbb ligeti vendéglőbe és akinek az ura hazafelé a karján viszi az alvó gyereket...

előg sokáig vártak a nyilatkozatra, másodsor pedig azért, mert Péteri egy idő óta beszüntette gyöngédségének bizonytalan megnyilvánulásait, ellenben sűrűn emlegette, hogy immár véglegesen elhátározta a másodizben való megnősülést. Özvegy ember volt, egy vörös szemű, sovány, falszínű négyéves fiúcskával.

Irénék egy hegynek menő budai utcában laktak, olyan házban, amely előlről emeletes volt, hátulról pedig földszintes. A kertbe lépcsőn kellett fölmenni és ilyenkor, szűzben az ablakot verdeste felülről a magasra nőtt fű.

Még nem volt vendég, a mikor a két testvér megérkezett. De már minden elő volt készítve az ebédelőben, a mely szalon és leányszoba is volt egyuttal és épen nem volt olyan komoly, tisztos helyiség, mint a Rózák nappali szobája. Itt szürke kockás, tartós szőnyeg hegyezett házalótól vásárolt piros zöld szmirnautázzat fektűt a barna deszkás padlón, a lámpán vörös papiros ernyő volt, az ablakokon vastag himzészü tompakék lambrequin. Egyik sarokban aranyozott szalongszék állt, a másikban vadonatúj rozsz, kicsi zongora. A szekrények tetején poros, régen kopott, hervadt virágok, amelyek közül drótszálak meredeztek elő...

És ebben a környezetben mozgott Irén, aki annyira ideillet, mintha ebből a szobából nőtt volna ki, mint ha az élettelen világa színű selyem blúzban, amely ki volt vágva a szép, fehér nyaka élő megtestesülése volna. Széles vállu, nagyon karos dereku leány volt, régi rózsakörül, de kicsit rongyos volt a könyökén. A rózsaszínű blúzhoz zfehér posztó szoknyát hordott és szakadozó csipkéjű, de nagyon kecses formájú köténykét. A házias ruhájához való-ságos béli frizurát viselt; fürtös hullámos, fényes szőke fonatokat, amelyekbe aranyszallagokat és színes fésüket tűzött. Az arca pudefres volt, mint egy vönöl színész-nő, az ibolyaszínű szemé pedig ártatlan és tisztá, mint egy gyermeknek.

Tudja Isten, hogyan került ez a zavaros és fureska kis lény, az anyja mellé, aki csak olyan tisztos idős hölgy volt, mint a Róza és a Teréz boldogult szülője. Irén maga sem tudta, hogyan lett olyan-na; a magány, az otthon tartott, tanulatlan leány unalma, a világismeret híján meg nem értett szegények tették azá, aki volt.

Ha Teréz tipikus jövődöbeli

Semmi-ből sines annyi, mint az időből...

Róza nem igen jól ismerte a szerelmet; könnyen is, régen is átesett rajta, amint Arany János mondta volna róla. De a szerelem megérzése, észrevése neki is adománya volt, mint minden nőnek és épen azért elnézően és szótlanul írta, hogy a huga fél-órászára fésülködjék és órá-szára csinosítsa magát a ripsz butoros, csipkefüggönyös, komoly és nyárspolgáris szobában. Mielőtt ő maga is föltette volna a kis fekete kalapját, még végig is nézett Terézre, aki, rendes és kötelességtudó, gazdasszony természetű leányok szokása szerint, egyáltalán nem tudott öltözködni. Minden úgy állt rajta, mintha fából

— Csak ott lenne Péteri ur Irénéké! — ebben a szelid sóhájban fejeződtek ki Róza érzelmei, a szemle befejeztével. Teréz nem felelt semmit, az előszobakulesesal bibelődött, bezárta az ajtót, jól meg is rázta, hogy nem nyílik-e, azután utnak indultak.

A villamoson közömbös dolgokról beszélgettek, arról, hogy egy újfajta sárgaréztisztítót fognak megpróbálni a kilimesekre, továbbá arról, hogy lehet-e még paradicsomot befőzni. Péterit nem emlegették, pedig azelőtt sokat beszéltek róla. Most azonban tele voltak várakozással, sejtéssel, reménység-gel. Bizonyosra vették, hogy ma történni fog valami, két okból vették bizonyosra. Először azért, mert már minden számítás szerint

Az övény fenekén.

REGÉNY.

IRTA OHNET GYÖRGY.

(8)

— Kész vagyok! — felelte határozottan Marenval; — igen, mindennek dacára kész vagyok.

A breton szilárdan nézett társa szemébe.

— Jól van: Ön olyan ember, a milyennek gondoltam. Győzni fogunk.

Az óráját nézte:

— Ime egy óra van éjféli után. Egyelőre eleget beszélünk. Szövegségünk tehát meg van kötve!

— Becsületösra. A mi a költéséget illeti, azt én fedezem. A mi pedig a veszedelmet illeti...

— Annak én állok elébe, — felelte Tragomer.

— Csak lassan! — tiltakozott Marenval. — Ön nem értett meg engem — abban osztozunk! Én eddig akarok állni és részt kérek, testvériesen akarok önnel osztozni a földadatokban!

— Jól van! úgy legyen!

Kezet szorítottak egymással és a belső ajtón keresztül, betértek a klubba.

MÁSODIK RÉSZ.

Vannak Párisban szomorú házak és vannak vig házak, olyanok a melyeknek a homlokzatáról riad az öröm vagy a bánat, olyanok, a melyeket mintha külön arca építették volna, hogy a balsors vagy a boldogság lakozzék bennük és a melyeknek a kövei csak oly kifejezők, mint az élő lények ábrázata. Az ilyen vonzó vagy visszataszító óház láttára az ember szeretne benne lakni, vagy megfutamodni tőle.

A sok ilyen néma, sötét, mint a gyász, a szomorúság, a balsors számára épített ház között is meg volt gyászosabb és elhanyagoltabb a Petits-Champs-utca 47-ben álló háznál, a melynek az utcájánál, a karácsony után való napján jó korán állt meg Marenval kocsija. A látogató fonáskodó hangon mondta a kocsisnak:

— Péter, jartassa csak a lovat készen vagy egy negyed óráig, nagyon melege van... hosszabb látogatást kell tennem és ez az utca igazán kiálthatatlanul légyon...

Felhajtotta a kabátja gallérját, kapura emelte szemét, a mely sötét boltzata átsütött rá és csak ettől az egy, a barátságos házra vetett tekintettől elvételenedve, elszántan indult ki az udvarnak. Azon tal kolosszerű rideg kastély fogadta, az ajtóktól megfeketedett homlokzatán, zárt szalagterhes ablakokkal, mintha szemét behunyta volna és a ajtóhoz fölvezető, esőtől zöldülő négy kölépességével. Marenval öngöteit és esőgötyű hámozta, esőindét megzavarta, ijedetten összehangzott a néma házban. Némi pillanat múlva, az öreg ajtó keresztül, egy öreg szolgáló látott az érkézz felé sietni és az ajtó fölpatant. Marenval körülfelgőve felöltöztét, eldélkezőtt a szalmassággal mondván neki:

— Igen uram, igen, az uradim hon vannak... nagyon fognak állni, hogy a nagyságos urat látják. Már rég volt nálunk a nagyságos ur.

— Szegény jó Girard... de mi a maga uradim olyan szomorú, olyan nagyon szomorúak, hogy...

... a hangot dítalálni. Az akárcsak, nagyon maga is, mert...

... mindig a...

... a maga uradim olyan szomorú, olyan nagyon szomorúak, hogy...

... a hangot dítalálni. Az akárcsak, nagyon maga is, mert...

... mindig a...

tól retteget, hogy megsérti őket fájdalomukban.

— Igaz uram, biz az úgy van! — hagyta helyben az öreg szolgáló, fejét lehajtva. — Az ő fájdalomuk vigasztalhatatlan.

— De hogy vannak különben? Az egészségük?

— Az jó, uram. Nem mondhatnám, hogy jó ne volna!.. Csak hogy az bizony nem olyan! nem bizony! az már nem jó!

— No tudja Girard, nem sa-

... a reményt. Ki tudja? Még az a megváltozhatik.

— Ön nem uram, lehetetlen reménylenünk azt, de boosánat, ha méltóztatnék ide belépni, értesíteni fogom uradimot.

Marenval egy tágas, kissé homályos de gazdagon régi hímzett burorokkal díszített szalonba lépett. A falakon néhány érdekes kép függött, maradványai egy hajdan híres gyűjteménynek, a melynek értékesebb darabjai idővel eladották. A sarkokban üres üveges szekrények állottak. Minden egy ártelen elünn nagy lakosztály volt, a melyet csak a hajdan élt éltől lakónak emlékei bizonyítottak. Könnyű volt látni, hogy a kastély lakói rendszeren nem ebben a tereben tartózkodtak. Semmi sem volt benne, a mit kéne művelni, okos és tevékeny asszony jelenlétére vallott volna. Minden korrekten rendezett, fagyos és szűz volt. Egy ajtó nyitott és az öreg szolgáló ismét megjelent.

— Ha megérkezik szíves lenne követni. Asszonyom kérem, hogy kegyeskedjék fölírásomat hozni.

Marenval fölment a széles, kovácsolt vaskorlátal díszített márványlépcsőn. Az első emeleten, egy homályos csarnok fölött, egy magas termelő, talánig feléteké-

öltözött fiatal leány közeledett a látogató felé. Az öreg Girard észrevétlenül eltűnt és Marenval egy kis zavartan, szembe találta magát de Freneuse kisasszonnyal. Ez mosolyogva nyújtott neki kezét. De mily szívszorítóan bánatos volt a szép arc kifejezése. A finom vonásokba fájdalommal komolyság vésődött. Nagy, szelid, mélység fekete szeme körül sötét gyűrűt hagyott akönnny. Remek homlok, a melyet lazán hátrafésült

nyílt, kedves arc, mégis fiatal-ször is egy pompás arc képre irambert ábrázolt. Keserű mosoly torzította el de Freneuse-ne ajkát. Engedte, hogy látogatója kedve szerint elmerülhessen a kép nézésébe, aztán fojtott, csaknem színtelen hangon szólott:

— Igen, ilyen volt hajdan. De milyen most? Mivé tették? Két év óta nem bírtuk rávenni, hogy engedje magát levétni, pedig mi meg nem ádunk volna egy arékéért. Nem akarta, semmi áron sem akarta megengedni, hogy a szemünk elé kerüljön egy Jack, leborotvált fejjel és arccal, a fegyencek zsákvászon egyenruhájában.

— Kapnak hírt róla?

— Rendesen.

— Milyen állapotban van?

— Anyagiakban nem panaszkodik. Hisz oly fiatal és oly erős. És aztán, úgy látszik, hogy jól is bának vele. Utóbbi időben az irodák egyikébe helyezték — szolgálatokat tehet. Élete nem olyan nyomorúságos, de lelkileg...

— Még mindig azt állítja, hogy ártatlan?

— És mind hivatalig fogja állítani, hogy nem követte el ezt az akas bűntényt! Nem is bírta volna elkövetni. Soha, — érte Marenval, soha a leányom és én nem fogunk egyebet mondani, minthogy Jack ellen a leújtó bizonyítékok láncolata működött közre. Az emberek ezek megteveszthették és legjobb hiszemük és belátásuk szerint ítélték el őt, de mi, az édes testvére és édesanyja, mi végső lehelletünkig ismételn fogjuk vele együtt, hogy ártatlan.

Marenval elégedetten nézett a két asszonyra, aztán fölemelve fejét, határozott hangon mondotta:

— Ugyanez az én véleményem is.

Eme szók hallatára, a melyeket először ejtett ki, a kétségbe esett anya előtt, de Freneuse-né kiegyenesedett, elpirult és hirtelen élénk-séggel kérdezte:

— Marenval, mit jelentsen ez? Ön sohasem volt ilyen határozott! Sőt többet mondok: magamban mindig azzal vádoltam, hogy nem osztozik mély meggyőződésünkben.

Mindig úgy tetszett, mintha azért, a mi történt, inkább csak megaláztatnak, minsem meglepetnek érezte magát és most hirtelen egészen más alakot ölt! Marie, ugy-e te is látod, hogy ő nem az többé, a ki eddig volt. Mindenképpen és teljesen megváltozott. Oh! én istenem! Talán csak nem valamely szerencsés dolognak a nyomára! Lehetséges volna-e, hogy a kétségbeesés ennyi ideje után, valahára...

— Csak ne olyan gyorsan! — szakította félbe Marenval, kissé elégedetlenül, mert látta, hogy mindjárt kiforgatják és félt, hogy már is többet mondott, a kelletténél.

— Ön igazságtalan volt, a mikor azzal vádolt, hogy nem hittem, mint önök Jack ártatlanságában. Hisz emlékezhetik, hogy védelmeztem őt az olyan ember teljes energiájával, akit a gonosz világ rosszakarata mindenáron bele szeretett volna, keverni a szerencsétlenségbe, a mely önököt érte. Igen! bőven módomban volt akkoriban az emberek ártató komisszával megismergetni.

— Csak ne olyan gyorsan! — szakította félbe Marenval, kissé elégedetlenül, mert látta, hogy mindjárt kiforgatják és félt, hogy már is többet mondott, a kelletténél.

— Ön igazságtalan volt, a mikor azzal vádolt, hogy nem hittem, mint önök Jack ártatlanságában. Hisz emlékezhetik, hogy védelmeztem őt az olyan ember teljes energiájával, akit a gonosz világ rosszakarata mindenáron bele szeretett volna, keverni a szerencsétlenségbe, a mely önököt érte. Igen! bőven módomban volt akkoriban az emberek ártató komisszával megismergetni.

— Csak ne olyan gyorsan! — szakította félbe Marenval, kissé elégedetlenül, mert látta, hogy mindjárt kiforgatják és félt, hogy már is többet mondott, a kelletténél.

— Ön igazságtalan volt, a mikor azzal vádolt, hogy nem hittem, mint önök Jack ártatlanságában. Hisz emlékezhetik, hogy védelmeztem őt az olyan ember teljes energiájával, akit a gonosz világ rosszakarata mindenáron bele szeretett volna, keverni a szerencsétlenségbe, a mely önököt érte. Igen! bőven módomban volt akkoriban az emberek ártató komisszával megismergetni.

— Csak ne olyan gyorsan! — szakította félbe Marenval, kissé elégedetlenül, mert látta, hogy mindjárt kiforgatják és félt, hogy már is többet mondott, a kelletténél.

— Ön igazságtalan volt, a mikor azzal vádolt, hogy nem hittem, mint önök Jack ártatlanságában. Hisz emlékezhetik, hogy védelmeztem őt az olyan ember teljes energiájával, akit a gonosz világ rosszakarata mindenáron bele szeretett volna, keverni a szerencsétlenségbe, a mely önököt érte. Igen! bőven módomban volt akkoriban az emberek ártató komisszával megismergetni.

— Csak ne olyan gyorsan! — szakította félbe Marenval, kissé elégedetlenül, mert látta, hogy mindjárt kiforgatják és félt, hogy már is többet mondott, a kelletténél.

— Ön igazságtalan volt, a mikor azzal vádolt, hogy nem hittem, mint önök Jack ártatlanságában. Hisz emlékezhetik, hogy védelmeztem őt az olyan ember teljes energiájával, akit a gonosz világ rosszakarata mindenáron bele szeretett volna, keverni a szerencsétlenségbe, a mely önököt érte. Igen! bőven módomban volt akkoriban az emberek ártató komisszával megismergetni.

(Folytatjuk)

A Komáromi Julianna

Egyfelvonásos Színjáték

Irta: Linek István.

E színdarabot csak a szerző engedelmével lehet előadni. — Az előadás joga a Szabadság szerkesztőségének a címén szerzhető meg.

SZEMÉLYEK:

HAHÓTHY GÁSPAR, nemes ur.
HAHÓTHY NÉ.
VAJDA PÁL, gabonakereskedő.
JULIANNA, a leánya.
TIPTOPP, szeleburdi nemes ifju.
CSOKONAY VITÉZ MIHÁLY,
EGY IFJU.
EGY LEÁNY.
 Nemes urak, urasszonyok, fiúk, leányok, cselédek.

TÖRTÉNIK: 1796-ban, Komáromban, Hahóthy kúriáján.

A SZINPAD: Jobbra: gentry ház oszlopos tornáca. Három lépcsőn lehet feljutni rája. Minden oszlopra futóba szalad fel, minden oszlopot elborít a virágok ezre. A tornácra nagy, kerek asztal. A lépcsővel szemközt, a tornácra szárnyas ajtó vezet a háza. Balra: két öreg diófa, melyek előtt fehér pad áll. A kis padot is majdnem eltakarja az öreg fák lombzata. Hátul, a fenéken fehér kerítés, amely a ház udvarát elválasztja az utcától. A kerítésnek az udvar felőli oldalán virágágyak. Általában igen sok a virág mindenfelé. Látszik, hogy gondos asszonykéz tartja rendben a házat és környékét.

IDŐ: Esti kilenc óra. Csillagos, holdas nyári este.

JOBB ÉS BAL: a nézőtől.

1. JELENET.

HAHÓTHY NÉ., HAHÓTHY, CSOKONAY, EGY LEÁNY, VENDEGEK, CSELÉDEK.

A tornácra levő asztalon, üveggömbök alatt gyertyák égnek. A diófák lombjai között lámpások pislognak. A háznak és környékének ünnepi hangulata van. Mikor a függöny felmegy, látni, hogy a vendégek felugrálják a kerek asztal mellől és gratulálnak Csokonaynak, aki valószínűleg verset olvasott fel. Nagy zaj. Összevissza beszéd. Vacsora utáni, bő, magyaros vacsora utáni hangulat. Már külön csoportok alakultak. A férfiak hosszúszerű pipából élvezik a dohányt, az asszonyok, leányok külön sarokban trécselnek. A cselédek ki-bejárnak a tornácra a háza. Edényt szednek le, abroszt huznak le, maguk között viháncolva, de tisztelettel. Hahóthy né fészemmel a cselédeit vizsgálja, fészemmel meg a vendégei kívánságát lesi.

HAHÓTHY NÉ. (Sűrűn-forog a vendégei között. A férfiakhoz): Igyatok gyerekeim. (A nőkhez): Egyetek meg egy kis süteményt, lelkem.

HAHÓTHY. (Nagyvén esztendő, magyar ur. Veres nyaku, napbarnított arcu. Fekete bajusza hegyesre kiffenne. Biztatja Csokonayt, aki a Hahóthy né felszólítására egy hajtsára lenyelt egy pohár bort.) Igyál még, őcskös. No, csak nem ijedsz meg egy pohár bortól?

CSOKONAY. (Huszonhat esztendő volt ekkor. Mint a többiek, ő is kaptos egy kicsit. Az atilláját kigombolta a nyakán. Zabolázhatatlan furtjai a homlokába lógnak. Izom, hát hogyne innék. Anakreón ha lennék, most, e kék éjszakán, nyírfák fehér törzséhez támasztanám a hátamat és forró könnyek között apró verset csinálnék. — hadd örüljenek a hölgyek, akiknél kellemesebb izellítője nincsen e sanyaru világnak. (Iszik.) És babékoszorút tennék a fejemre és a vállamra dobott veres tógát szabadon lobogtatnám a szélnek... (hirtelen, más hangon) de így, így megesszem két krapfot, mert még éhes vagyok.

EGY LEÁNY (szende mosolylyal): Mindig éhes. Tessék. (Két fánkot nyújt feléje egy kis tányéron.)

CSOKONAY. (A tőbbszorosok mohóságával kap az ételen, nevet.) Igen, mindig éhes vagyok. Közönöm, leányasszony, az éhes poéta szíve csak kegyedért dobog, mindhalálig.

A LEÁNY: Kár, hogy mindenkinek ezt mondja. **HAHÓTHY:** No, hógom, ha még egy krapfot adsz neki, szívesen meg is hal érted. Úgy-e, Miska?

A LEÁNY (zavarodottan): Bátyám...

CSOKONAY (mély bökkal): Meg én és Helikon magaslátán nincs olyan szép szellem, aki kedvesebben emlékezzen a földi életére, mint én.

HAHÓTHY NÉ. (háziasszonyos kétségbeeséssel): Mariska, igazán elég volt mindenből? Nem éheztek, nem szomjaztatok? Úgy félek, hogy talán valami nem volt rendjén.

A LEÁNY: Mácsi néni, minden jó volt, minden olyan jó itt, (oldalpillantással Csokonay felé): oh, olyan jó itt lenni.

HAHÓTHY NÉ. (mosolyogva): Oh, te kis-bolond. No, gyere be velem, segíts nekem. (Háziasszonyi sóhajjal): Memmi dolgom van még! Nem akarom, hogy a házamban valaki rosszul érezze magát. (Felmennek a tornácra, onnan a házba.)

HAHÓTHY (Csokonayhoz, aki elmerengve nézett a leány után): Bolondja vagy te öcsém a leányoknak. És hidd el nekem, aki asszonynak bolondja, azt jó sors nem érheti soha.

(A vendégek egy része bement a háza. A tornácra többnyire férfiak vannak.)

2. JELENET.

VOLTAK, VAJDA, JULIANNA.

(Vajda és leánya megjelentek hátul, a kertajtónál. Belépnek, megállnak, látszik, hogy idegenek a házban. Amíg ott állnak, Hahóthy nem veszi őket észre.)

CSOKONAY: Nem bátyám, nem vagyok bolondja a leányoknak, csak módfelett tisztelem a női nemet, amelynek illata nagyon, mint a rózsának. De csak egynek tudnék a bolondja lenni. Egynek, akit ma délelőtt láttam a megyeháza előtt, az ülés után, amelyen elhatározottam, hogy nemes Komárom vármegyéi felkel ama gonosz és rosszindulatú parvenü ellen, aki magát Napoleonnak, a császárnak nevezi. A galériáról jöve le e tündér és szavamra

mondom, a Parnasszus gyönyörűségét látványan pisllakoló mécsesek e leány szeméinek csillogásához képest. Bátyám, ha e szemekre gondolok, meg e parányi lábacskaikra, meg a rózsaszínű fülecskékre, képes lennék a Diéta Magyar Muzsát hallottaimból feltámasztani, csak hogy elzenghessek a papírosán tizenkét sort a dicsőretére. Hajh, e leány!

VAJDA: Kislányom, gondoldj arra, amit ott-lon mondtam. Figyeld meg az itt folyó finom társalgást. A jó modor első kelléke egy dánának. Neked pedig dánának kell lenni, azt ne felejtse el soha. (Vajda: körülbelül negyven esztendő, tisztességes, kékbeli magyar iparos. Nagyon komoly. Mosoly soha sincsen a bajusza alatt. A kalapját a fején tartja és csak akkor veszi le, mikor Hahóthy végre megszólítja. Hahóthynek ellenben látható tisztelettel eszököl kezét.)

JULIANNA: (tizennyolc esztendő, szőke jelenség. Vidéki kis leány, de a karakterének domináló vonása valami savanykás, hideg, elutasító attitűd. amit csak a mesteremberek látnivalóján lehet tapasztalni). Igen, édesapám.

CSOKONAY: Mit hallok? E hangok, mintha a káprázat tűne csalfa jéleket fülemmel. Bátyám, kedves bátyám, mégis csak szeretnek engemet az istenek, ő van itt, ő.

HAHÓTHY: (kissé elkomorodik, mikor meglátja őket). Isten hozta hálam, kedves Vajda uram. Köszöntöm a kedves kisasszony leányát. (Bezől a háza.) Malcsikám, gyere csak, nézd, új vendégeink érkeztek. Kisse elkésett vendégeink.

VAJDA: (Géltatosság nélkül). Dolgos ember vagyok, nem tudtam előbb jönni. Az én munkámat, még ez a nagy nap, mikor az egész város felfordult, se tudta megzavarni. Ne haragudjanak, ha elkéstem a vaoararól.

HAHÓTHY NÉ. Elégé sajnálom Vajda uram. Node se baj. Gyere Juliskám, van még sütemény a számodra. (Csokonayhoz.) Miska, hozzál már a kis-asszonynak egy kis gyümölcsöt.

CSOKONAY (előzékenyen): Hogyne hoznék, nagyszony. (Fellép az első lépcsőre. Akkor Hahóthy meglátja a karját.)

HAHÓTHY: Vajda uram, hadd mutassam be az én kedves fiatal barátomat, Csokonay Vitéz Mihály uramat, poetát, nótáskedvű ifjat, a hölgyek kedvenceit. Jeles ifju. És bátor. Megmerte tenni, amit Magyarországon rajta kívül csak kevesen mertek: a saját fejével gondolkodik. És a saját lábán jár.

CSOKONAY: (Nevetve tiltakozik.) Tisztelem nevémmel Vajda urát és kedves kisasszony leányát. De, bátyám, azt hiszem, az uraságok sokkal többet várnak majd tőlem a te bemutatásod után, mint amennyit nekik én a szerénységemmel nyújtani tudok. (Mély, franciás bökkal hajlik meg Julianna előtt, aki könnyű fejbiceentéssel üdvözl, azután Hahóthyval felmegy a tornácra.)

VAJDA (hidegen): Van szerencsém üdvözölni az urat. (Felmegy a tornácra. A férfiak vállveregetve fogadják. Egy perces diskurzus után bemennek a háza. Akkor a szinpad üres. Csak Hahóthy és Csokonay vannak rajta.)

3. JELENET.

CSOKONAY, HAHÓTHY, KÉSŐBB EGY IFJU, FERFIK.

CSOKONAY: (A lépcső előtt, kitérő örömmel. Bátyám, bátyám, láttad e csillagszemeket, amelyeknél fényesebb nem ragyogott az Akropolis fellett? E parányi lábacskaikat, melyek, mint gazella a híves patákra, tánclepcsőben...)

HAHÓTHY: (Hideg szóval szakítja félbe a buzgásnak indult költői szólamforrást.) Te, halgass ide. Mondok neked valamit. Láttad ezt az embert. Láttad ezt a lányt. Vajda Pál, gabonakereskedő és molnármeister. Az én legnagyobb ellenségem. (Gyűlölettel.) Nem bántottam soha. Nem bántott soha. És gyűlölöm. — Adósa vagyok. Sok pénzzel tartozom. Kellett, urizálásra, kocsi, lóra, borra, cigányra, szép asszonyra. Tudta, mire kell. Nem tudom visszafizetni. Soha nem említette. A feleségem nek soha nem szólt. Nem tudom visszafizetni. Máról holnapra élek. Lekötelezettek érzem maga-

mat. En... én... Egy ilyen... Bár kénel De nem kéri! Egy ilyenek. Nem bírom elviselni. Gyűlölöm. Érted?

CSOKONAY: Értelm. **HAHÓTHY:** Nohát (ökölbe szoritott kézzel.) Végig akarok vágni a szíved. (Nagyon hangosan Bosszút akarok rajta ainni. (Rekedten.) Valamit, a mi fájjon neki, megsértem, vérig bántani, hogy a makacs száját még keskenyebbre vonja. A csontos, piszkos parasztja. Te segítesz nekem ebben. Érted?

CSOKONAY: Értelm. **HAHÓTHY:** (Vad örömmel. Nohát, (sunnyin, kárommell.) Ide figyelj. Pitvaroli a lányának. Ennek a szőke szent kisasszonynak. Udvarolj neki. Az apjának megszakad a szíve fájdalomában. Imádj a kölykét. A szőlőt is óvja, az utcára nem engedné ki, attól való félelmében, hogy valaki rajta felejt-heti a szemét... A nyavalyas paraszt. Te gond-talan vagy, vidám, tudsz a nyelvükön beszélni, nem lesz nehez dolgod. Megszakad a szíve az öregnek, hogy egy kóbor poéta csapja a szívet az ő lányá-nak, akit dának szánt, akinek gazdag volt szánt. Címborám vagy, szereltek, megteszed?

CSOKONAY: (könyvedén.) Bátyám, szóra se érdemes. Hogyne tenném meg.

HAHÓTHY: (Elégedetten.) Nohát, Ezt vártam tőled. Komédiáz a kisasszonnyal egy keveset, ő még ugye hallott finom szót. (Meglóki.) Fredj no. És ügyes légy. Akkor számíthatok rád.

CSOKONAY: (Egy lépést tesz feléle.) A torná-con ismét megjelenik egy esomé férfi, kisse kapat-sosak). Megyek már, indulok már az új diadal felé.

HAHÓTHY: (Egy lépést tesz utána.) Te és ne felejtse el, hogy a lányunk völgegye van.

CSOKONAY: (Örömmel, helykén.) Völgegye van? No bátyám, akkor kétszeres erővel megyek neki a küzdelemnek. (Fellép a tornácra, Hahóthy balról leül a padra és pipára gyújt. A férfiak nagy örömmel fogadják Csokonayt.)

EGY IFJU: Miska, gyere már, keresünk mindenfelé, te vagy közöttünk a legvidámabb gyerek, igyál már egy kicsit.

CSOKONAY: (Lángol, tele van léttel, szenvedélyvel, szeretni vágyással.) Kanesöt fiu! (Bort adnak neki.) Felköszöntöm lime a vigságot, a má-mort, a boldogságot. (Szaval.)

Há szilhatok borocskát.
 A gondjaim csucsulnak.
 Ki boldogabb halandó
 Mint aki nem sóhajtoz?
 Ki boldogabb magamnál?
 Hej, vízivők! be sürü
 Pocsolyába folyó világot!

Szép volt Fileta s ifju,
 Szerelm s dalok barátja;
 De béka módra zengett,
 Csakúgy tudott szeretni,
 Bámulsz-e? — Vízivő volt,
 Hej vízizsák! Be sáros
 Elmétek és világot!

Kanesöt, fiu! veszendő
 Ez élet, és elődök
 Míg egy palack bor elfogy.
 Hát kurta napjainkból
 Hányat lelopnak a buk!
 Mért bokrosítottam a bajt?
 Mért foggyassam eltem,
 Míg a góhér virágzik?
 Iszom, ha szivem örvend,
 Iszom, ha bánat éri;
 S ha szilhatok borocskát
 A gondjaim csucsulnak. (Iszik.)

AZ IFJU: Vitéz, mi nagy vagy s meny-nyire szerencsés vagyok én, hogy barátomnak nevezhetlek.

CSOKONAY: Gyertünk, gyertünk be a háza, asszonyért megyek, szép leányért megyek, drága zsákányért megyek. (A férfiak mind bemennek a háza, Csokonay után.)

Egy perces szünet. Mintegy; utlermezzo. Érez-tetni kell, hogy az expozíció végéhez érkezett a da-rab. Következik az összeütközés. — A szünet alatt Hahóthy esendően pipázik a padon. A szünet után a házban megszólal egy zongora. Régi ütemű mag-gyart, vagy meüített játszik. A következő jelenet alatt állandóan szól, megszűröl, de azért hallhatóan.

4. JELENET.

HAHÓTHY, TIPTOPP.

HAHÓTHY: (A szünet után.) No... Táncoj-tok... mulassatok...

TIPTOPP: (Megjelenik a kertajtóban. Az ak-kori francia divat által rákényszerített ruhában jár. Sárga frakk, szabós mellény, csipkés kézelő, szürke posztó cilinder, combhoz feszülő pantalló. Beretvált arc, monokli. A kezében vékony sétatál-cát tart, amelyen néha fűtyörész — az akkori di-valja szerint. Mert, a dandyk előtt akkoriban sem-mi se volt előkelőbb, mint a sétatálcia fogójára erősített apró fűtyülön fűtyűrészti.) Tiptopp nem jár: sasirozik. Nyegle, elkényeztetett.)

HAHÓTHY: Hahó, ki ez a figura?
TIPTOPP: (Eléje járul.) Sze manyifik, e ház, e kert, e virágok, e lámpák, minden. Bon soár, mon ser vió.

enyém a lombutógás, enyém a gerlice távoli bukása, enyém a távoli emberek sóhajlása, enyém a házból kiszűrődő muzsika, — minden, minden, minden. En adom neked ezeket a kincseket, én teszem a lábaid elé a világ kincseit, én szórom az öledbe a világ drágaságait, én, Csokonay Vitéz Mihály!

HÁHÓTHY (kis szünet után mérgesen): Nem hallgatom tovább. Megbolondult. Kifőköm. Nem állja a megállapodásunkat. (Bemegy a házába.)

LILLA (felállt): Ennyire szeretsz?
CSOKONAY: Lilla...
LILLA: Óh... (Megesőkölják egymást.) — (A zongoraszó megszűnik.)

6. JELENET.

VOLTAK VÁJDA.

VAJDA (jobból a fák közül lép elő. A csók alatt Csokonay vállára teszi a kezét.): Őcsém!

CSOKONAY: Ki mer háborgatni?

VAJDA: Én, Vajda Pál, a Julianna édesapja. (Lillához): Nem szégyelled magad?

LILLA: Nem szégyellem, édes apám, hálás vagyok iránta. Felébresztett.

VAJDA (mérgesen): Lári-fári. Gyerekbeszéd. Az anyád is ilyen volt. Söhajtozott, rimánkodott, maga se tudja, miért. De azután megnyugodott. Mellette. Látta, hogy minden hiábavaló. Az élet nem ábrándozás. (Csokonayhoz, elutasítólag): Őcsém! pakkoljon innen, ne csápjja a szelet a leányomnak. A leányomnak völgyénye van, tudja-e?

CSOKONAY (félíg álomban): Völgyény? Ki az, mi az? A maga leánya engem szeret. (Határozottan): És én őt magammal viszem, ő az enyém.

VAJDA (gúnyosan): Igen? Hova?

CSOKONAY (széles gesztussal): A dicsőség utjára, a csillagok felé, ahova nem követhet minket senki.

VAJDA (haraggal): A dicsőség utjára? A nyomorúságra, a bizonytalanságra.

CSOKONAY: Óda is, ha kell. (Lillához): Velem jössze-e?

LILLA: Megyek, bárhová is.

VAJDA: Szép. És — miből fogja eltartani a leányomat?

CSOKONAY (kiesik a patetikus hangból): Miből? (Bizonytalanul, sietve): Festetics György, atyai barátom, majd ad nekem állást Keszthelyen.

VAJDA: Majd? És ha nem ad?

CSOKONAY (helykén): Nem ad? Lesz más!

VAJDA (nyugodt fölényvel): Más? Mi?

CSOKONAY (bizonytalanul): Valami majd csak akad.

VAJDA: Óhó, kedves őcsém, majdra nem alkuszunk. Nekem a leányom boldogsága az első. Biztos kezeben akarom őt tudni. (Ellentmondást nem tűrő hangon): A leányom völgyénye van, kedves, gazdag ifju. Ne tolokodjék közéjük. (Mégfogja a leánya kezét): Gyere!

LILLA: Édes apám!

VAJDA (Csokonayhoz): Őcsém, ne kényszerítsen gorombaságra.

CSOKONAY (megveléssel): Csak legyen. Mondjon akármit, habozás nélkül. Lepattanok rólink a szavai. Mit nekünk szavak? Még a legédesebb szókkal sem tudna minket visszatartani. (Lillához): Ugy-e, szerelmem? Olyanok vagyunk, mint két boldog madár. Kirepültél a kalickából, jössz velem, elviszlek magammal az álmos nyugalomból a vad, kőzsa, független életbe és jaj annak, aki előbbnek mer állni!

VAJDA: Elég! Nem tűröm ezt az örülléséget tovább! Ön egy rongyos lantos.

CSOKONAY (büszkén): Magyarország legnagyobb költője vagyok.

VAJDA: Lári-fári. Az ur nem tud megérteni egy rossz pétafót se becsületes uton. Az urat ki csapták a tivornyái miatt a rendes állásából Debreceben. Az ur abból él, hogy kegyelem-kenyeret fogad el másoktól. Mi a költőknek juttatott pár garas, mint alamizna, amit a társadalom azért dob oda nekik, mert mulattatják érte? Költő, mi az? Senki, rongyos, énekes koldusok. Komédiások, csepürágók! Csak nem gondolja, hogy egy ilyennek adom az én tisztességem felnevelt leányomat?

7. JELENET.

VOLTAK VENDÉGEK. TIPTOPP. HÁHÓTHY. HÁHÓTHYÉ. (Később): EGY LEÁNY. EGY IFJU.

(Az egész vendégsereg, a háziakkal együtt a tornácra tódul. Azán lassan jönnek a kertbe.

Jönnek friss levegőt élvezni. A lépcsőkön egyenként lépegetnek le. Utolsóinak marad Tiptopp, aki éppen az alsó lépcsőn áll, mikor majd Vajda megszólítja.)

CSOKONAY (keményen, elhatározottan): Őn beszélhet, amit akar. Én az őn leányát magammal viszem.

VAJDA (kiáltva): Nohát, majd meglátjuk, ketőnk közül ki lesz az erősebb? (Tiptopphoz.) Őcsémuram, vigyázzon! Elszerefik a menyasszonyát az orra előtt! Védje meg a menyasszonyát! Ez az ur itt, el akarja venni!

A LEÁNY (az ifjuhoz): Milyen botrány. Ki hitte volna Vitézről? (hozzásimul) Ugy örülök, hogy mellettem vagy. Mindig téged szerettelek.

A FIU (a lányhoz): Ilyen botrányt is csak alacsony származású emberek csinálhatnak. A paraszt paraszt marad, hiába. (Mégvetőleg nézi Vajdát.)

HÁHÓTHY: (Tiptopphoz, aki azalatt lassan előre sasirozik.) No, őcsém, hát ugye hamarabb bekövetkezett a veszedelem, mintsem gondoltad volna?

TIPTOPP: (Ezalatt Csokonay elé ért. Kis szünet. Tiptopp végig méri Csokonayt, lassan meglobálja a kezében tartott keztyűt és ezzel a szóval:) Az ur pimasz! (bele akar sütni az arcába. De nem teheti meg, mert Hahóthy elkapja a kezét.)

HÁHÓTHY: Megállj! (Visszatartja Csokonayt, aki dühödött orroszlánként akarja magát Tiptoppra vetni, aki a tömeg felé hátrál.) Ne merjétek bántani ezt az embert. Kinek van joga őt megérinteni? Tudjátok-e, kicsoda ez az ember? Mártir, a ti mártirtok, Szent, aki alaraban közöttetek jár. Kik vagytok ti mind ő hozzá képest? Ti hivatalnokok, ti boltosok, ti gazdálkodók, ti semmittevők. Ki merné az isten küldöttjét moszkos kezével megérinteni? — Vajda uram, mi a kívánsága?

VAJDA: A leányomat akarom!

HÁHÓTHY: Várjunk csak. A maga leánya mondja meg: akarja-e ezt az embert (Csokonayra mutat.), vagy inkább ezt (Tiptoppra mutat) akarja-e?

VAJDA: Jól van. Mondja meg ő. Nem erőszakolom tovább. Az ő élete forog kockán. Válasszon ő. Ha ezt az Urat (Csokonayra mutat) választja, tudja mi vár rá. És tudja, mi vár rá, ha a másik részre áll.

CSOKONAY: (Csendesesen, szomorúan.) Ne fáradjon, Vajda uram. Megmondom én. Magának igazsága van. Én egy szegény, kőbor költő vagyok, kőzsa, vándor, koldus lantos. Csak fellángolom az elébb, elkapott az élet felé ragyogó láng. Elni akartam. Szépen, igazán, emberi módon. Gondoltam: annyit szenvedtem, talán nekem is van jusom az igaz élethez. Nem gondoltam meg: aki itt a szepet hirdetni akarja, annak hallgassa a neve, ha "komoly" helyzetek elé kerül. Maguk itt mind, rendes dolgos emberek, pontos hivatalnokok, tisztességes gazdálkodók, nópénzü kereskedők. Mit akarok én? egy szegény, álmodozó, életre nem való, duhaj kedvű poéta? Igazsága van Vajda uram. (Mégfogja Lilla kezét.) Lillám, véget ért a kis mese. Szép volt, álom volt, rövid volt. Vége van. Ez a fiatal ur itt, (Tiptoppra mutat) mindent ad neked, amit én nem adhatok. Rendes, olthont, gondoktól meg nem zavart életet. Nyugalmat ad neked, friss reggelit, rendes ebédet, bő vacsorát. Tiszta életet, melegséget. Sosem fáj majd a feje, amint nekem szokott fájni, sose fáj majd a rossz szíve, mint nekem szokott. Sose kell majd rá várnod, mindig otthon találd. Sose késik, mindig pontos lesz. Sose élvezi túlságosan majd a boritall, más asszonyra talán rá sem néz. Kis csirkéket nevelhetsz majd, Lilla, nyugodtban öregedhetsz meg, éjjel nem kell miatta aggódnia felriadnod. Eredj hozzá. Kicsit fog csak fájni, eleinte, tudom. Ne könyezz. Minek az? Minden seb behegél. A tied is. Sokkal hamarabb fogsz elfelejteni, mintsem gondoltad. (Tiptopp felé vezető s kezeket egymásba teszi.) Így. — Vajda uram, megelégedett-e hát?

(Fájdalmasan.) Hiszen elhagyott a leánya.

(Kis szünet. A vendégek némán állnak, akkor a tornácra megjelenik Hahóthyé, frissen, háziasszonyos sürgéssel, forgással.)

HÁHÓTHYÉ: Gyertek már lelkem, friss hideg pecsenye vár rátok. Gyertek, no.

(A vendégek lassan, szóltalanul mennek fel a tornácra, onnan a házába. Vajda, Lilla, Tiptopp, a lány és a fiu is. Hosszabb szünet, amelyen érzni, hogy a eszelekmény a befejezés előtt áll. Hahóthy maradt csak Csokonay mellett, aki lehajtott fejjel áll.)

A NAP.

Évszázadok óta figyeljük már a legpontosabb módszerekkel a csillagos eget, a bolygókat, a Napot s a naprendszerben semmilyen változást nem tapasztalhatunk.

Kezdjük egy hasonlittal. Képzeld el, hogy egy ember valamilyen elhagyott helyen egy ingaórát talál, a mely szépen jár és mutatja az időt, csak az ingája leng egyenletesen ide s tova.

A mi emberünk mindenesetre esodádkozni fog ezen az órán és gondolkodni kezd azon, hogy miért jár, miért mozog? Ha nem ismeri a természettudomány törvényeit, akkor sohasem érti meg az óra mozgását s kénytelen lesz azt hinni, hogy az óra öröktől fogva mozog és örökkön örökké mozog.

Ellenben, ha tud gondolkodni úgy, a hogy egy fizikusnak kell gondolkodni, akkor mielőbb véleményét alkot magának. Az ember így teljes bizonyossággal megállapította, hogy az óra miért mozog. Következései példát adhatnak arra, hogyan kell a természettudósoknak gondolkodnia s hogyan juthat eredményre akkor is, ha a felületen szemlélő semmit sem lát is meg, holott vannak állandóan tartó változások.

Ilyen közvetlenül meg nem látható változás, a naprendszerünkben a hőkisugárzás s ezzel együtt a hőerőkifejtés szétszóródása a világűrben. Mindnyájan tudjuk, hogy a Nap állandóan elképzelhetetlenül nagy mennyiségű hőt sugároz ki magából, a minek egy nagyon elenyésző kis része a földre jut s itt fentartja az életet. De a föld maga is visszasugározza az űrbe azt a hőt, a mit a Naptól kapott és át nem alakított valamilyen másfajta erőkéifejtés s így a Nap hőjének túlnyomóan nagy többsége elvész szétoszlódik a mindenségbe.

Sokáig nem gondoltak arra az emberek, hogy a hő és fény sugarzás alkalmával valaminek fogyania kell, hogy semmiből nem keletkezhett a Nap hőmennyisége

s végtelenül soha el ne fogyjon. Tudományos igazság, hogy a Napnak is van erőkészlete, a mely a kisugárzás révén felhasználódik, tehát apránként fogytania kell. Ez a következtetés épp olyan bizonyos, mint az, hogy az óra súlyának sülyyednie kell s így tudnunk kell, hogy a Napnak lassanként hűlnie kell, idővel mind kevesebb és kevesebb hőt árasztva szét magából. Ez a hőképzlet csökkenése egy olyan fontos változás, a melyet lassúsága miatt nem figyelhetünk meg, de a melyről biztos tudomásunk van.

A mennyire vissza tudunk emlékezni a múltba, az éghajlatnak semmilyen változásáról nem tudunk. A régi ókorban, kétezer évvel ezelőtt is, teljesen ugyanolyan volt az egész föld kerekégén az éghajlat, a miből két dolgot következtethetünk. Az első az, hogy a Nap hőkészlete olyan hatalmas, hogy két évezred fogyasztása sem látszott meg rajta s vesztesége ilyen hosszú idő

alatt is észrevehetetlen volt, a másik az, hogy ha nem így van, akkor kell lennie valaminek, a mi az elveszett hőenergiát pótolja felfrissíti. Ez a második következtetés a valószínűbb s a tudósok ezt is fogadták el, mint igazat, természetesen rögtön elkezdve annak kutatását, hogy mi az a valami, a mi a Nap erőkészletét fentartja. A legvalószínűbb az, hogy a Nap maga termeli az elszórt hőkészletének megfelelő hőmennyiségét, azáltal, hogy összehúzódik s e közben a belsejéből folyton szabadul fel újabb és újabb hőerő. Kiszámították, hogy ehhez az összehúzódáshoz elég, ha a Nap átmérője évenként hat kilométerrel lesz kisebb s ez a kisebbedés nem is olyan nagy, a milyennek látszik. A Nap átmérője egy millió háromszázkilenevenegyezer kilométer s így ezer esztendő kellene ahhoz, hogy a megfigyelés meg tudja állapítani, mennyit változott a nap átmérője.

HÁHÓTHY: (Nem tud szólni a meghatatlanságtól. Csak veregeti Csokonay vállát.) Na, na, na. (Mikor látja, hogy Csokonay nem szól, lassan bemegy ő is a házába, öregeesen, hátra se nézve.)

8. JELENET.

CSOKONAY.

(Kis ideig szóltalanul bámul a házra. Azután az ég felé kitarja a karját és szakadozott mondatokban, mintha verset csinálna, mondja.)

CSOKONAY:

Földiekkel játszó
Égi tünemény,
Istenségnek látszó
Csalfa, vak Remény!
Kit terem magának
A boldogtalan,
S mint vedangyalának
Bókol untalan.
Sima száddal mit kecsegtetsz?
Mért nevelsz felém?
Kétes kedvet mért csepegtetsz
Még most is belém?
Csak maradj magadnak!
Biztatóm valál!
Hittem megszavadnak:
Mégis megosszál!

Jaj de friss rózsám
Elhervadtanak;
Forrásim, zöld fáim
Kiszáradtanak;
Tavasom, virágom
Teli búra vált;
Régi jó világom
Méltatlanra szállt.
Óh! csak Lillát hagytad volna,
Csak magát nekem:
Most panasza nem hajolna
Gyászos énekem.
Karja közt a búkat
Elfelejtetem,
S a gyöngykoszorukat
Nem irigyletem.

Kertem nárciszokkal
Végig ültetted;
Csörgő patakokkal
Fáim ültetted;
Rózsáim virággal
Szórtad a tavaszt,
S égi boldogsággal
Fűszerezted azt.
Gondolatim minden reggel
Mint a fűrészhéj,
Repkedtek a friss meleggel
Rózsáim felé.
Egy hiát esmértem
Görömmek meg:
Lilla szívet kértem;
S megadta az ég.

Hagyj el, óh Reménység!
Hagyj el engemet!
Mert ez a keménység
Ugy is eltemet.
Érzem: e kétségbe
Vált erőm elhagy.
Fáradt lelkem égbe,
Testem földbe vagy.
Nekem már a rét himetlen,
A mező kiszült,
A zenegő liget kiüetlen
A nap éjre dült.
Bajlólag tüllök!
Tarka képzetek!
Kedv! Remények! Lillák!
Isten véletlek!

(A házból most nagyon erősen hangzik ki a muzsika. Egy-két sort, régi magyar nótá sorait, egy néhány férfi éneklí is odabegy.)

"Szeretlek én, egyetlen egy virágom,
Mint senki mást ezen a nagy világon..."

Csokonay, mintha beakarna menni, egy lépést tesz előre, azután megtöpren s mintha mondaná, el, pokolba az egész világgal, földhöz csapja a süvegét és, mialatt kifelé, a fehér kapu felé siet, a)

FÜGGŐNY LEGERŐDÜL.

Angol iskola

At present (et preznt) jelenleg.
most.
since (szinsz) mióta.
when (ven) mikoron, ha
yet (jet) még, de
not yet (nat jet) még nem
till then (til den) addig, míg
végül.
now and then (nau end den) né-
melykor, hébe-korba.
forever (forever) örökre,
seldom (szeldom) ritkán,
presently (prezentli) mindjárt.
every other day (evri ader déj)
minden más nap.

Helyhatározók:

above (ebav) fent, fölött.
abroad (ebrad) külföldön.
away (evéj) el, messze.
below (biló) le, lent,
down, (daun) le, lefelé
elsewhere (elzver) másutt,
everywhere (evriver) minden-
ütt.

far (fár) messze, messzire.
forward (forward) előre,
hence (hensz) innét, ebből, ettől
here (hír) itt, itten,
inside (inszájd) benne.
near (nir) közel,
nowhere (nóver) sehöl,
off (af) messzire, távol.
out (aut) kinn.
over (óvr) át, vége.
there (der) ott, arra felé.
where (ver) hol.
vonder (jandr) amott, ama-
tt.

Módhatározók:

loud (laud) hangosan.
also (alzo) ép így, ép úgy, is
at random (et rendom) körül-
belül, esetleg.
by heart (báj hárt) kívülről
tudni valamit.
else (elsz) egyébként,
even (ivn) még a, sőt még.
fast (feszt) sietve, hamar.
how (hau) hogyan.
like (láj) ép úgy mint, hason-
lólág.
likely (lájkli) meglehető, való-
színűleg.
low (ló) sugva, alacsony.
nearly (nirli) csaknem, majd-
nem.

otherwise (adervájz) máskép.
másféleképen.
on purpoz (an pörpöz) készaka-
rattal,
perhapsz (pörhepsz) talán, va-
lószerűleg.
rather (rader) inkább,
willingly (vilingli) szívesen,
so (szó) így, így át, tehát,
thus (dasz) így, így hát, tehát,
together (togeder) együttesen,
very (veri) igen, nagyon
why (váj) miért,
indeed (indid) valóban, igazán,
at once (at vansz) azonnal, rö-
gön.

Mennyiség határozók:

almost (almozst) csaknem.
enough (inaf) elég.
least (liszt) legkevésbé.
little (littl) keveset,
how little (hau littl) de kevés,
less (lesz) még kevesebb.
much (maes) sok,
how much (hau maes) mennyi?
more (mór) több,
once (vansz) egyszer,
twice (tvájsz) kétszer,
quite (kvájt) eléggé,
thoroughly (toroli) teljesen át-
meg át, alaposan.
only (onli) csak.
at all (et al) épen, egészen,
scarcely (szkerszli) nem igen,
ép hogy.
too (tu) is,
too much (tu maes), nagyon
sok.

Igenlő határozatok:

at all events (et al eventsz)
minden esetre,
at any rate, (et eni rét) minden
esetre,
in any case (in eni kéz) minden
esetre,
certainly (szörtly) bizonyosan,
természetesen.

of course (af karz) bizonyosan,
természetesen,
indeed (indid) valóban,
really (rili) igazán,
yes (jesz) igen,
truly (truli) valóban, igazán,
undoubtedly (andautedli) két-
ségkívül.

Tagadó határozatok: no (nó),
not (nat) nem; never (never) so-
ha; not at all (nat et al) semmi
esetre; nowise (nóvájz) sehogyse,
semmi módon.

Az igehatározók, mint már em-
lítettük, a melléknévekből alkot-
tatnak és pedig akkép, hogy a mel-
léknévhez a ly szótagot függeszt-
jük, p. o. polite (polájt) udvarias
politely (polájti) udvariasan;
kind (kájnd) kedves, szíves;
kindly (kájndli) kedvesen, szíve-
sen.

Oly melléknévek, melyek le-
végződnek, az -t elhagyják és
nem írjuk ide (ájd) henyé, tét-
len, idley, hanem idly; az l utáni
e elmarad; gentle(dzsentli) szelid,
nem gently, hanem gently (dzsen-
ly) szeliden.

Az y-al végződő melléknévek
az y-t i-re változtatják: gay (gáj)
ből lesz gaily (géli) vigan; a mel-
léknévek pedig, melyek két l-el
végződnek, csak y-t vesznek föl:
dull (dal) dully (dali) bárgyu,
bárgyuan, full (ful) fully, telt,
teten.

Az előjárók:

(Prepositions. — Prepoziszs.)

Használatát csaknem lehetetlen,
csupán a nyelvtanból megtudni.
Oly sok értelme van p. o. az igék-
kel való összetételükben, hogy
csak a gyakorlat és olvasás tárja
előnk azok helyes alkalmazását. Itt
is csakis a leggyakrabban hasz-
nálatokat adjuk gyakorlati példák-
ban:

about (ebaut) körül. — About
Christmas time (ebaut krizmesz
tájm) karácsony körül; I am a-
bout to go (áj em ebaut tu gó) ép
el akarok menni; we spoke about
you (vi szpók ebaut ju) te rólad
(Önről) beszéltünk; New York
has about four million and a half
inhabitants; Nujork hez ebaut for-
miljon en e hef inhebitentsz)
New Yorknak körülbelül négy és
fél millió lakosa van.

above (ébv) fölött — azaz ma-
gasabb álláspontot, rangot, szá-
mítást többet jelent; fenn, felül.
— P. o. The rooms above the sto-
re (di rumsz ebav di sztór) a bolt
fölötti szobák; the moral law is
above the civil (di marl la iz ebav
di szivil) az erkölcsi törvény a
polgári törvény fölött áll; he is
above suspicion (hi iz ebav szusz-
pissn) gyanútól ment.

beyond (bijand) túl valamin. —
Beyond by means (bijand máj-
minsz) a körülményeimen túl; we
worked beyond our time (vi vor-
ked bijand aur tájm) időnkön túl
dolgoztunk.

by (báj), keresztül, által, től,
től, nál, nél, val, vel, szerint, mel-
lett, közül stb. — We crossed by
the bridge (vi kraszd báj di bridz)
a hidon át jöttünk; he died by
poison (hi dájnd báj poizn) mérég
által halt meg; by birth I am a
Hungarian (báj bört aj am a hau-
gérien) születésemre nézve magyar
vagyok; he was helped by his
brother (hi vaz helpd báj hiz bra-
der) a bátyja (testvére) kisegitet-
te; he sat by me (hi szet báj mi)
mellettem ült; we receive our pay
by the month (vi resziv aur péj
báj di mant) havonként kapjuk
fizetésünket; he came honestly by
it (hi kém anesztli báj it) beesü-
letes módon jutott hozzá, he exa-
mined it piece by piece (hi egzsá-
mend it pizs báj pizs) darabról-
darabra vizsgálta meg; we made
the trip by rail (vi méd di trip
báj rél) vasuton tettük meg az
utat.

down (daun) le, alá, lefelé. —
Down the river (daun di river)
le, a folyam mentében.

\$1.50

NE IS

\$1.50

KISÉRLETEZZEN

az angol nyelv elsajátításával, ha nincsen birtokában az a mű, melynek segítségével könnyen megtanulhatja új hazánk nyelvét.

A BIZONFFY SZÓTAR SOK EZER PÉLDÁNYBAN KELT EL.

Az angolul tanulni vágyók között ezt a hatalmas művet éveken keresztül három dollárért árusítottuk, azonban most leszallított áron hozzuk forgalomba. Rövid ideig hallatlanul olcsón, **\$1.50 centért** veheti meg a valódi Bizonffy-féle angol-magyar magyar-angol szótárt. A két kötetből álló, 974 oldalas szótárnak nincsen párja a világon. Azonnal tessék megrendelni, mert a leszallított ár bizonyára sok ezer vásárlót fog vonzani és ha készletünk kifogy, semmi pénzért sem lehet majd új szótárhoz jutni.

\$1.50 centért 1000 dollár áru tudományhoz juthat.

A rendelést így tessék címezni:

\$1.50

Szabadság, P. O. B. 171, Cleveland, O.

\$1.50

A nő...
De a...
pek akart...
pek.
Egyrészt...
ló egy...
másrészt...
szépek leg...
Bántana...
nünkét. Ne...
hogy ipak...
megörizni...
teszik, leg...
re az meg...
tikaj köte...
szet ezen...
Ne is rejt...
gyönyörök...
rek. De is...
ség után...
amely cél...
fős eszkö...
Hibáztat...
göresés...
kevesebb...
nünk-per...
ságnak, a...
ragaszkod...
felett ura...
Hogy...
zsarnok...
nem a z...
hanem...
Egy sz...
zésekiből...
olvastam...
Hogy...
az én nar...
ponta néh...
hátán fe...
jait test...
örizze ka...
kát táma...
nagyakor...
törzsét j...
hátra. E...
eltűnnek...
A nagy...
hegye lef...
szoktassa...
egy szá...
huzta. A...
volt, min...
keskeny...
rányi m...
szorított...
rekített...
zések se...
tak és...
Ugy seg...
egyrész...
huzta...
kall...
Hát ne...
esoda ma...
gát alá...
a széps...
mindaz...
nek, tú...
Megmond...
eleget ke...
ez, vala...
zó ellen...
dika, m...

Harc a szépségért.

Anő és a szépség testvér fogalom.

De a mai világban azok is szépek akarnak lenni, akik nem szépek.

Egyrészt a nők a férfiakkal való egyenjogúságért küzdenek, másrészt azért, hogy minden áron szépek legyenek.

Bántana, ha félreértene nek bennünket. Nem azon ütközünk meg, hogy iparkodnak testi szépségüket megőrizni, de hogy is azon. Jól teszik, legyenek szépek, amennyire az megadatott. Ez a nők esztétikai kötelessége, amelyet a természet ezen adományával átvettek. Ne is rejtsék el szépségüket, hadi gyönyörködjenek benne az emberek. De igenis hibáztatjuk a szépség után való mohó vágyakozást, amely elől elérésére nem válogatós eszközei megválasztásában. — Hibáztatjuk a szépséghez való gőresös ragaszkodást, amely még kevésbé válogató. Megdöbbenünk pedig láttára azon zsarnokságnak, amelyvel a vágyakozás és ragaszkodás némely nő egész lényé felett uralkodik.

Hogy mire nem képesek a nők zsarnokuk szolgálatában, azt majd nem a zsémbes doktor mondja el, hanem egy klasszikus tanu.

Egy szobaleány, akinek teleplezéseiből egy igen komoly lapban olvastam a következőket:

„Hogy melle domborúvá legyen az én nagyságos asszonyom naponta néhány órát tölt a padlón hátán fekvé mozdulatlanul, karjait testhez szorítva. Hogy megőrizze karcsúságát és darázsderékát, támlanélküli székre ül és törnagyorlatokat végez. forgatja törzsét jobbra és balra, előre és hátra. Ettől izmosodik a nyaka és eltűnnek a csuf ráncok...”

A nagyságos asszony orrának a hegye lefelé nézett. Hogy erről leszoktassa, hónapokig éjjel-nappal egy szalagot viselt, mely fölfelé húzta. Az egyik orrika szűkebb volt, mint a másik: kitágította a keskenyebbit azáltal, hogy párányi megnedvesített szivacsot szorított belé. Arca görbéjét kikerekítették a paraffin-befeestkendezések segítségével. Fülel elállók voltak és nem éppen szép formájuk. Ugy segített rajtuk, hogy éjjelre egyrészt a fülempákat lejjebb húzta ráakasztott apró súlyokkal...”

Hát nem szörnyűség, hogy minden esoda martiromságnak veti magát alá egy ilyen nagyvilági hölgy a szépség hajhászásában! Sajnos, mindaz, amit a fenti sorok közölnek, tulzottnak alig mondható. Megmondható az orvosok, a kik eleget keseregnek e miatt. Mintha ez valamit használna! Hisz a fűző ellen ádáz harcot folytat a medika, nagyon, de nagyon régóta.

És az eredmény? Ha ő nagyságának új fűzőre van szüksége, vagy kedve, nem doktortól kérdi, hogy milyet csináltasson, hanem a madame & vagy mademoiselle Y. diktálja rá, hogy most ilyen, meg ilyen a divatos.

De nem ide akarok kilyukadni. Egy másik kérdésnek óhajtanám ezuttal szeretném ejteni.

Hogy nemrégiben egy kicsit széjjelnéztem a nagy városokban, — megdöbbenve láttam, mennyire terjed a kendőzés mestersége. A legjobb és legeslegjobb körökből való asszonyok és leányok valóságos festményt csinálnak magukból mielőtt az utcára kimennek. Az utcára mondom, mert hisz hogy az estélyekre, színházba stb. kikészítik a bőrüket, mesterséges világiítás mellett nem is olyan könnyű ezt fölismerni, ellenben a nap meleg fényében a gyermek is meg látja a hamisítványt. Távol esik tőlem a moralizálás, arra sem akarok utalni, hogy alapjában véve a kendőzés gyalás számba megy és az első esalásnál nem szoktak megállani. Csupán a dolog higiénikus oldalát szeretném egy kicsit megvilágítani.

Ártatlan arefesték nincsen. Ezt az alapigazságot ne tévesszük szem elől. A száraz festék mindenképpen jobban támadja a bőrt, mint a zsíros, de azért a zsíros sem ártalmatlan. Hiszen még az areporok, puderek is kárt tesznek a bőrben, amelyeknek likácsait betömik, táplálkozást megzavarják. De nem csak így, eröművi uton általánosan a szerek, hanem vegyítéslükben is van majdnem mindig valami, ami nemesak a bőrt rontja meg, hanem még az egész szervezetre is mérgező gyanánt képes hatni. Nézzék meg kérem a színésznők arebőreit reggel, milyen fakó, apró ráncokkal barázdált, akár csak egy térkép.

Szemük adja, mint egy száznál, en függöny lóg a sok széntől, a mivel aláhúzzák, a szemöldök rit-

ka, a belső szemzug ki van marva a festéktől, amelyvel a szemrést tágabbra pingálják. Maga a szemgyulladás szokott lenni, kivált az orfeumi énekesnőknél, akik belladonnát esőpöntenek belé estétkint, hogy a szembogaruk tágabb legyen és ezáltal fényesebbé, esillogóbbá a szem maga. Ime a kendőzés eredménye azoknál, a kik napjában csak néhány óráig kénytelenek vele élni és a kik még inkább értenek hozzá, mert hisz hivatásukkal jár. Már pedig az a nő, a ki egyszer megkezdi a nappali kendőzést, nem hagyhatja el jóformán soha, mert hisz a bőre napról-napra esnyább lesz és hogy hibáit elfodje, mind bőségesebben kell a szereket fölraknia. A kár, amelyet egészségében szenved, mélyebbre terjed, orvoshoz menni röstel, tanácsaitól pedig eleve retteg, mert jól sejt, hogy az legelőször is a szerek elhagyását fogja sürgetni. Pedig előbb-utóbb mégis rá kell fanyalodni a doktorra és akkor gyakran igen furcsa dolgok sülnék ki. X. asszonynak folyton göresei attól vannak, hogy a puder, amelyvel igen bőségesen bánt, ölmot tartalmaz. Y. kisasszonynak azért lett az első kenesfürdő után az arca olyan pettyes, mert az arekrémjében bismuth van. Z. nagyságának ezüst-mérgezőse van a lúpiszos hajfektető szeretől. W. kisasszonynak pedig kihullanak a fogai a széplől len használt higanyos kenőestől. A, B, C. stb. asszonyok pattanásai pedig azért mérgeződnek el, mert kendőzik magukat. És így megy ez a végtelenségig. Eképen a széplől szerekekkel való trafikálásnak az a vége, hogy aláássák az egészségüket és így épen az ellenkezőjét érik el annak, a mit célul maguk elé tűztek. Mert hisz ők üdéknek, frisseknek, erőtől és vértől duzzadóknak akarnak látszani, tudván azt, hogy az egészség — szépség. Soha a betegest, nyomorultat festő vagy szobrász nem vá-

lasztotta modellnek, ha a szépet akarta megtestesíteni, hanem mindig az üdét, az egészségest.

Ime az ut a szépség felé: keressük az egészséget. Ha pedig valami kórság üti fel tanyáját szervezetünkben, ne engedjük meg, hogy befészkelődjék. Kutassuk föl esirait, gyakran életmódunkban lesz az oka, változtassunk ezen. Amerikában jóformán a szemeink előtt fejlődik egy új szépségtípus: az American-girl, amelynek legvonzóbb tulajdonsága az üde arszin, a karcsúság és hajlékonyság, a bátor tekintet, határozottan azon nagy szerepnek tudandók be, amelyet az itteni nőnevelésben a szabadban üzött sportok töltenek be.

Szépnek lenni a nőnek nemesak joga, de kötelessége is. Ezen igyekezetében, ha becsületesség módszereket akar fordulni, segítségére siet az orvosi tudomány is. Persze, a kendőzésre nem fog az orvos kioktatni senkit, hanem inkább szépen felvilágosítja ő nagyságát, hogy ezzel először is kárt tesz magában, másodsor pedig balgaságot követ el, mert nincs az a művészi kifésztés, amit a gyakorlóttabb férfiszem föl ne ismerne azonnal. Már pedig, mi tagadás benne, mégis csak azért igyekeznek szépeknek látszani, hogy a férfi szemét megigézzék.

Ellenben ott, ahol a szervezet kisebb-nagyobb hibáinak kijavításáról és nem palástolásáról van szó, mindig rendelkezésükre fog állani a szakértő orvos keze. És mondhatjuk, hogy a mai medika már igen szép eredményeket tud elérni, ugy kozmetika, mint az általános orvoslással való széplítés terén. Mert utóbbi is nagy szerepet játszik ám. Például igen gyakori, hogy a fakó, sápadt arebőr, az ő sok apró pattanásával iziben eltűnik és friss üdeségnek, halvány pirnak ad helyet, ha sikerül alkalmas kezeléssel a vérszegénységet megszüntetni. Maga a kozmetika az utolsó évtizedben nagyot haladt. Egyenes orrt csinál a besüppedt nátn nyeregorrból paraffin befeestkendezésével, a kampos orrból a esouthorog bőr alatti lefűrészelésével, irtja a szemölcsöket az anyagjegyet a Paequelin izzó piatinájával és villamosítással, pusztítja a rossz helyre tévedt hajszálakat és bajszkákat a Röntgen sugarával, eltünteti a bőr alatti festéklerakásokat, szeplőket és hársouló jókat, hogy a testgyenesítő módszerek gyönyörű eredményeiről, a modern fogászat, remekléseiről ne is szóljunk.

Aki tehát a szépség után vágyik elsősorban egészségre törekedjék és egészséges életmódot folytasson. Aki sohasem mozog, annak emésztése megromlik és sohasem lesz friss a bőre.

AZ ALVÉGEN LAKODALOM.

AZ elvégen lakodalom.
Zeneszóra kis ablakom kinyitom.
Szép menyasszony koszorúsan,
Olyan fehér, mint a nyíló liliom.
Most megy el a kapum előtt,
A notázó nászmenet,
Én meg, mint egy szép halottat,
Ugy siratlak, ugy sajnállak tégedet.
Az alvégről temetés jön,
Harangszóra kis ablakom kinyitom.
Szegény asszony! koporsóban!
Elhervadtál, mint a letört liliom.
Most megy el a kapum előtt,
A zokogó gyászmenet,
De én már az esküvődön
Mind elsírtam bubánatos könnyemet.

Dóczy József.

REJTVÉNYEK.

1. Számrejtvény.

Beküldte Czap Józsefné, Kearsarge, Mich.

Tizenkilencen voltak jelen egy társaságban. Az asszonyok egy és félszer annyian voltak, mint a gyermekek, a férfiak pedig egy és félszer annyian, mint az asszonyok. Hány férfi, hány asszony és hány gyermek volt a társaságban?

2. Versrejtvény.

Beküldte Urbán Fanny, Cleveland, O.

Fehér mezőben fekete barázdá,
Ember hajtogatja,
Ruddal szántogatja,
Por esővel szárogatja. — Mi az?

3. Számrejtvény.

Beküldte Czap Józsefné, Kearsarge, Mich.

Melyik az a szám, melynek egy harmad része és egy ötöd része együtt vége 88-at tesz ki?

A megfejtések október hó 2-áig küldendők be. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, résztvesz a rejtvény-pályázaton.

Minden jó rejtvényt szívesen látunk. A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapon beküldeni.

Szeptember hó 14-én megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtései: 1. Mindenható; 2. Óra; 3. Pihenés.

Helyesen fejtették meg: Ruski Toni South Bend, Ind.; Zoltán Pálné Chicago, Ill.; Nagy Mihályné Chicago, Ill.; Bérés István Kearsarge, Mich.; Vecsy L. Elizabethport, N. J.; Hadnagy Istvánné Roselle, N. J.; Kriszter Mihály, Cleveland, O.; Veszprémi Ferenc, Cleveland, O.; Nagy Klára Pittsburgh, Pa.

A pályázaton kitűzött díjakat sorház utján Hadnagy Istvánné Rosellei, Kriszter Mihály clevelandi és Nagy Klára pittsburghi előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek

B. J. Perth Amboy, Igaza van. De azért jól teszi, ha mindenképen elkerüli az összezúrdulást. Cankis saját magának szerez kellemetlenséget.

Viola, New York, N. Y. Nem muszáj épen verseket írni. Vagy ha már megírja azt, amit Ön versnek nevez, miért küldi épen a Szabadságnak? Magának talán nincsen asztalfiókjá?

Telen is szép a dal, Pajtás, kurjantsunk egyet, s'ib nem közölhető.

M. N. Pittsburgh, Pa. Levelére legközelebb részletesen válaszolunk. Egy kis türelmet kérünk.

S. S. Cleveland, O. Ügyvéd címevel nem szolgálunk.

C. D. Detroit, Mich. Minden szerelmet k' lehet heverni. Még olyat is, amely látszólag halálos sebet ejtett a lelken, különösen pedig egy tizenhat éves leány lelkén. A verset a közlendeők közé soroztuk.

N. F. Trenton, N. J. A fogadást megnyerte. Gárdonyi Géza csakugyan Egerben él s Göre Gábor bíróról többet tud mint bárki a világon.

— Ha valaki erényeinkről énekel, annak hangja, legyen az bár rikácsoló, úgy tűnik fel nekünk, mint a legszebb angyali hang.

— A legnagyobb számárnak vannak némelykor a legokosabb névrokonai.

— Mennyit költhetünk el, a szerenese mutatja meg. Mennyit példülözhetünk csak a szerencsétlenség.

— A szerelem szeme homályos szemüveget visel; a gyűlölet szeme éleslátót.

BOLDOGTALAN FÉRJ. — Ön, a kedves feleségével kapcsolatban, a női nemnek egy olyan eltévelyedését értesít engem, amelynek jó vége igazán nem lehet. Tudnék erről sokat írni önnek, ha önmaga azt nem írná, hogy "ez még nem lenne olyan nagy baj". Ön sokkal nagyobb bajnak tekintő, hogy a perpatvar állandó önök között.

Hát, kedves uram, ebben az esetben Terka néni igazán zavarban van, hogy milyen tanácsot adjon. Ha a levelében említett tévedésnek a felesége részéről Ön nem tulajdonít nagyobb fontosságot, mint csak azt, hogy "az még nem lenne olyan nagy baj", akkor a perpatvar majd csak elvisseli valahogyan. Az a kis veszekedés meg "igazán nem olyan nagy baj".

ARVA LEÁNY. — Kedvesem, azt úgy-e tudja, hogy a nő sorsa a szenvedés. Sajnos, ez már így van ezen a földtekén. A nőnek már kora ifjúságában hozzá kell szoknia ehhez. Így van ez az Ön esetében is. Annak a fiatal embernek a modora egyáltalán nem enged, minden szélsősége és nyeglesége mellett is, arra következtetni, hogy őt nem szereti, sőt, amit leveleik egy helyén, amit a cigányos mulatással kapcsolatban említ, egyenesen kizárja ezt a feltevést. Magyar férfinél szinte természetes, hogy indulatainak ilyen módon adjon kifejezést. Ami azt illeti, hogy más lányok is kaecsesintgat, azt, sajnos, önnek el kell viselnie. Nem azért teszi ezt, mintha őt nem szeretné, de azért, mert, mint a természettudomány mondja, "a férfi több női állat", amit nem kell önnek szó szerint vennie. Önnek egy kisse engedékenyebnek

kell vele szemben lennie, nekem ez a benyomásom, s akkor minden rendbe jön. Akkor a flu látni fogja, hogy a maga szívét senki másnak az arcával vagy a természetével nem hasonlíthatja össze. Egy kis odaadás, egy kis melegség, — és a legnagyobb akadályokat le tudja egy nő győzni.

Ha bármi mást akar majd tőlem kérdeznél, szívesen válaszolok önnek, mert a leveléből azt látom, hogy kedves, megértő, szerény kis lány; aki megérdemli, hogy ilyen idős néni, mint én, foglalkozzon vele.

Cüdvözi Terka néni.

KÉTSÉGBEESÉTT. — Az Ön esete nem ritka. Sajnos, nem egy házaspár-ról tudok, ahol hasonló körülmények forognak fent. Eppen ezért, tapasztalásból mondhatom önnek a következőket:

Kövesse a szíve és az esze sugallatát. Az embernek a boldogsága, a nyugalma mindennél a világon előbbre való. Ha az esze és a szíve így sugall önnek, ne tekintsen sem előítéletre, sem a megszokásra, hanem kövesse a két hangot. S meglássa: jól jár vele.

Elismerem, a helyzete nem könnyű. De Ön végre is nem gyerek s határozottan, komolyan akarnia kell valamit. Ha Ön megteszi azt, amire leveleiben célt tesz, két eshetőség következhetik be. Vagy utána megy önnek a férje, vagy nem. Ha igen, akkor igazán szereti őt s akkor önnek semmi oka se lehet panaszra. Ön is engedékenyebb lesz vele szemben, lelkileg, egy keveset, s tekintettel a történetekre, a férje is be fogja látni, hogy a viselkedése mire vezet, s jobban fog önhöz simulni. Ha még nem, akkor Ön csak hátat adhat az istennek, hogy a nehéz lépést megtette.

ígérte nekem a multkor (körülbelül három-négy hetes időközben találkoztak) és ... és itt is van már az ideje, hogy beszéljen.

Irén meggyújtotta a kávéfőző gép alatt a spirituszlángot. Teréz azt gondolta magában:

— Ha hirtelen försap a láng, akkor beszélni fog ma...

Irén egy gyors mozdulatára hevesen föllobbant a láng, ki is ömlött egy kevés a tartóból és egy pillanatig az asztalon égett. Az asszony népség felsikoltott, csak Teréz ült pirosan és boldogan a helyén és kissé lusta szeme most élénken és fénylően nézett farkas szemet a tüzzel. Ebben a percben csöngették. Teréz összerzezent, Irén pedig halkán mondta:

— No végre...

Kiszaladt az előszobába. Kivülről a Péteri szavát hallották, a beszédhez nem szokott emberek tompa, szinte berozsdásodott hangját, de még valamit, amitől esodálkozva és kiesít ijedten néztek össze: egy vékony, náthás, nyafogó gyerekhangot. Azután bejött Irén, a karjában a Péteri kis fiával, akit tulságos gyöngédséggel ölelgetett és nagy hévvel esókolgatta a nem egészen tiszta arcát. A gyerek sirt, nyafogott, vissza akart menni az omnibuszba, amelyen ideverődtek és parátságosan érzelmei jeléül beleharapott az Irén puha, fehér kezébe. Szóval gyönyörű és kétségtelen jellegű családi jelenet fejlődött, amelyre Péteri elnézően és meghatóttan mosolygott az ajtóból.

(Folytatjuk.)

Érdekes dolgok.

— 45 rétalból nyert termékek értéke \$630,000.

— Orosz-Lengyelország marha állománya 1913-ban 576,200 volt.

— Londonban egy házra 8 lakos esik, Bécsben 48, Berlinben 50, míg Moszkvában és Pétervárt 52.

— Californiának a Csendes tenger melletti partvidékein nagyban üzik a tenger kagylóinak és puhányainak, csigáinak és egyéb tengeri állatainak halászatát. Itgtöbbnyire a gyöngyházak miatt üzik ez ipart. A csigáknak héját a legkülönbözőbb célokra használják fel, így például villamos lámpák ernyőjének vagy ékszernek, amely célből a kagylókat előbb simára esiszolják és azután esztergálják. Mivel a nyers kagylóhéjnak tonnája \$800—\$2500 árban kell el, éppen nem esodálható, hogy a mult észendőben például csupán Long-beach californiai kikötővárosban mintegy 80,000 értékű nyers gyöngyház került a piacra és beváltásra.

— A női könnyeket legjobban egy új ruha szárítja fel.

— Némely embernek avval okozhatunk fájdalmat, ha őt ére-nyeink elismerésére kényszerítjük.

— Néhány esztendő óta szokós Angolországban, hogy a nyári hónapokban a hadi szolgálatokra hajlandó asszonyokat katonai gyakorlatokra hívják bs és mezei táborokba gyűjtik egybe. A gyakorlatk nem egyformák a táborokban. Az egyik helye népp oly oktatásban részesülnek, mint a rendes katonák, a másikkban betegápolónökké képezik ki őket, a harmadikkban az élelmi- és lőszerk szállítására gyakorolják be. Egy ilyen nyári gyakorlat 20—50 napig tart. A gyakorlatozó asszonyok reggel hatkor kelnek fel és fél tizenegykor ágyban kell lennie mindenkinek. Állítólag a mult nyáron 4000 asszonyt képeztek ki Angliában.

Őszi árnyak.

(Folytatás az 5-ik oldalról.)

kishivatalnokné volt. Irén is az volt a maga nemében. A nagykalapos, nagyfrizurás, kiesít kifestett arcu polgárasszony, aki foltozott selyemszoknyával suhog végig az utcán, a házmesterné utján, aki titokzatosan eredetű virágokat kap néha-néha, aki délután mindig a cukrászdában van és este sietve visz magával valami hidedeg vacsorát a már félig bezárt hentesboltból.

A férfiak azonban nem proféták és sejtelmük sinés arról, mi a jobb rájuk nézve. Ők csak aranyos haját szeretnek, a szép szemet, meg azt, hogy aki nekik tetszik, az másoknak is tessenék. Hogy aztán mi lesz, azt eleinte nem tudják, később pedig belenyugosznak, a mi arra vall, hogy némi bölcsességfélé mégis csak van bennük.

Róza egyébként úgy vélekedett, hogy Irén soha senki sem fogja feleségül venni. Teréz azonban fiatalabb volt és épen ezért többet értett az efféle dolgokhoz. Ő félt Iréntől és újabb időben kisse gyűlölte is, mert kacérkodott az ő választottjával, amely ténykedése, Teréz nézete szerint teljesen Péteri akaratán kívül történt.

A két vendéget egész idő alatt egy kérdés foglalkoztatta, amelynek nem merték kifejezést adni. Eljön-e az a kit várnak? Irénen nem látszott, hogy hívta-e és várja-e: ő is a befőzés érdekes témáját feszegette és egyszer sem nézett az órára. A nagy asztal azonban őt személyre volt megrepítve.

— El kell jönnie — gondolta Teréz — el fog jönni. Meg is

A valódi Sihaluzki-féle szeplő szájfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KÁLMÁN** gyógyszerárban, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással **EGY DOLLÁR**.

ltkor (körülbe-
es időközökben
és itt is van
beszéljen.
ta a kávéfőző
szilánkot. Tereź
ban:
főcsap a láng,
ma...
mozdulatára he-
láng, ki is öm-
tartóból és egy
alon égett. Az
sikoltott, csak
és boldogan a
sta szeme most
n nézett farkas-
Ebben a percben
sz szerezzen.
mondta:

szobába. Kivül-
át hallották, a
szokott emberek
ozsdásodott hang
mit, amitől cso-
it ijedten néztek
y, náthás, nyafó-
Azután bejött
a Péteri kis fiú-
s gyöngédséggel
y hévvel csokol-
szén tiszta arcát.
nyafogott, vissza
omnibuszba, ame-
és barátságosan
béléharapott az
kezébe. Szóval
ségtelen' jellegű
fejlődött, amelyre
és meghatottan
tóból.

a'juk.)

dolgok.

51 nyert termékek
gyelország marha
ban 576.200 volt.
egy házra 8 lakos
48, Berlinben 50,
és Pétervárt 52.

ak a Csendes ten-
tvidékein nagyban
agylóinak és puhá-
nak és egyéb ten-
halászatát. Lgtöb-
vázak miatt üzik
áknak hóját a leg-
előokra használják
a villamos lámpák
y ékszernek, amely
ókat főbb simára
zután esztergálják.
kagylóhéjnak ton-
500 árban kell el-
lálható, hogy a mul-
ldául esupán Long-
iai kikötővárosban
00 értékű nyers
rült a piacra és

önyeket legjobban
áritja fel.
embernek avval
jdalmat, ha őt ér-
ésére kényszerítjük.
szendő óta szokoá-
gban, hogy a nyári
hadi szolgálatokra
nyokat katonai gya-
vják bs és mezei
jtik egybe. A gya-
egyformák a tábo-
yik helye népp oly
szesülnek, mint a
k, a másikban be-
képezik ki őket, a
z élelmi- és lőszerek
akorolják be. Egy
korlat 20-50 napig
orlatozó asszonyok
kelnek fel és fél
gyban kell lennie
Allitól a mult
szonyt képeztek ki

kegyed azzik, grófné.
na jelentett s vezetett be, alkalmasint nem tudván, hogy

— Tamerlan Faustín vagyok, monda hebegve. A komor-
Tamerlan Faustín kijött soderából.

gyorsan, egymásután ejtve ki.
— Ki ön, mit akar, hogy jött ide? kérde, a három kérdést

átváltozva, büszken emelte fel fejét.
hogy semmit sem szól, elhagyta helyét, talpra állt s teljesen

magát. Mit mondjon, mivel mentse tolnakodását? Sabina, látva,
De e percben vén boloselkedő teljesen ostobának érezte

magát. Mit mondjon, mivel mentse tolnakodását? Sabina, látva,
további szavait.

— Sabina megváltozta fekvő helyzetét,
dudogta, boosánat. Sabina megváltozta fekvő helyzetét,
tozartta tartását, egy lépést hátrahuzódott s érhötletlenül

mutakozott. A bolos Faustín visszahökkenett. Hirtelen megvált-
sukat. A dolce far niente pihenésben teste szédítő szépsége
tudatában sohasem ijednek meg és sohasem tévesztik el hait-

mosolygott. Azon nők közé tartozott, kik imádatot szépségük
megdöbbenes látszott rajta, de gyorsan legyőzve féltelmét,
Csodálkozva találkozt pillanata a huz szemekkel. Perényi

Mialat tigy gímelkedett, Sabina lassan felnyitá szemét.
szodálkozva találkozt pillanata a huz szemekkel. Perényi
kénye-kedve szemt a szíveket?

Vajjon szereti-e Sabina grófné ezt a haszontalan, gyenge,
Adriennet nem fogja soha elhagyni, sem megcsalni,
büntetve őt.

legkisebb könyvelés, hűtlenség, csaltságért keményen
meri rábízni leánya jövőjét, haszontalan embert, kire ő csak úgy
Tibáldot? Ezt a család, haszontalan embert, kire ő csak úgy

Csendesen fölbe hajolt. Habozott. Vajjon szereti-e
nem lehet trefálni.
másik is. Tibáld! Megtanulva, hogy Tamerlan Faustinnal

Közönsé magának, ami ért őt. Az én gyermekem nem lesz
Miert jött ide? gondola felbőszülve. O, a férjes asszony!
nem lehet trefálni.

— Ahogy vesszük.
— Idegen embernek betolakodni hozzá. Hogy gondolt
ilyféle dologra, honnét vette a bátorságot?

— Kedves öseséském, te még nagyon naivul gondolkozol.
Még más nagyobb dolgokra is ráviszi az embert a szükség s
én nemesak azon elhatározással mentem hozzá, hogy meg-
tudom azt, amit előbb mondtam, hanem alva találván őt a
chaise longueon, haboztam, ne fojtsam-e meg ezt a szép, de
veszélyes Cleopatrát.

Zsigmond türelme elfogyott. A gunyos hang, fel sem
vívó kicsinylő modor, melyben az öreg beszélt, végkép fel-
lázíták őt, minden vérét arcába kergeté a harag.

— Megtiltom, hogy így beszéljen egy nőről, kit én jól
ismerek, kegyed pedig egyetlenszer látta őt s ki sohasem
vétett önnel.

— De ae legjobb uton van, hogy leányom sorsát tönkre
tegye.

— Ezt akarta ön látogatásával megakadályozni?
— Ha nincs ok, megszűnik az okozat. Ha a grófné meg-
hal vagy eltűnik, Tibáld ismét nem látja őt s megszűnik a
veszély.

— Megőrült?
— Azt hiszem, nem, bár aki úgy ismeri az élet, világ és
emberek rosszaságát, mint én, nem volna esoda, ha megzava-
rodnék fölötte. Amit beszélek, az a legtisztább való, kétség-
bevonhatatlan igazság. Gerendyné megvetően beszélt Tibáld-
ról. Azt állítá, többé nem találkozik vele stb. De ez nem elég
nekem. Ha ő kerüli is őt, meglehet, Tibáld annál jobban keresi
a közeledést, azért jöttem hozzád, hogy megkérjelek, vedd rá
a grófnét, hogy mielőbb utazzék el innét.

— És ha nem teszem, ha éppen, mint orvos, ezt a levegőt
ajánlom neki a tartózkodásra, mit szándékozik tenni akkor?
— Vagy botránny csinállok, vagy én hagyom el a Comót
leányommal, de akkor Tibáldnak is követnie kell bennünket.

— Ez alávalóság, — mondá Zsigmond a düh legmagasabb
fokán.

ledett hozzá.
Mint a huz, úgy leste alva maradtékát, Csendesen köze-
meg lenne mentve a családás rajdalmától.

vele. A komorna egyszerűen ellopá pénzét, ékszerét. Ra-
nézve nyereséges üzlet volna ez a veltlen halál. Adrienne
sem tudta, mi módon halt meg. Ki tudakozna, ki történék

teléskete ellállna, megszüntne vetélytársát lenni. Soha senki
fojtanam, Komnyá szorítás ezen a karsu, hóféter nyakon.
— Hátba megölném, gondola Faustín. Egyszerűen meg-

A vén görög tekintetnek hatása alatt Sabina megmozdult
ben sem hitte volna.

talált, oly szépséggel párosulva, mint legmerészebb képzelet-
nő helyett nyugodt, rozás arcot, békéjében isteni kifejezést

habozott e felséges nyugalom láttára. A szenvedélyes olasz
hozza, visszahökkenve Adrienne boldogságát. Megdöbbentve
Leánya vetélytársát látta Sabinában. Elképedve jött

szépségben, egész mozdulatlanságában fekszi előte.
Tízöt csodálkozva állt meg az alvó hölgy előtt, ki fejét
a látogató jelenését s beocsátá — Tamerlan Faustín. A vén

azon meggyőződésben huzódott vissza, hogy uruló hallotta
A komorna jelent meg az ajtóban, egy nevet jelentve a
erőt.

gatta. A kiált izgatottság után jötekony nyugalom vett rajta
A békés esend, mely körülötte, edes szunnyadásba ru-
szabályos, nyugodt vétele által.

Az általszó pongyola könyveden emelkedett kelen a lélekzet
föszlányá közü előt napusgar részatosan szötte be alakját.
Igy elindva, egész rozassza lett. A felhök szakadozott

égesen becsukódta.
szemét, mik lassanként észrevétlenül bágyadt mámorban
erműse hízlelve lengte körül arcát, haját, félg lehunyt

de szelbőnek, mely a to partjától szállt fel hozzá, gyengéd,
Ábrándozott vagy elcsunnyadt, maga sem tudta. A harmatos
Egy közelálló chaise longue-ra dől, lehunyt szemmel.

saga éjjelből kikelve, tündökli szövelemekket lebegett előte
rűg életnek. Ez volt a csillag, mi szenvedés, elhagyatott-
92

Váljunk el békében: ez az, amit kegyedtől kívánok s mit még
önnel számomra hatalmában van tenni:

— De én nem akarok elválni! Ha igaz az, amit kegyed
hosszu évek során állított, esküdtökem, úgy nem válha-
tunk el. Vétkeztem ön ellen, de térdenállva könyörgök bocsá-
natért, tiporjon össze, de bocsásson meg, a tévelygés emberi
dolog. Aki megbánja bűnét, annak megbocsátatik.

— s menyasszonya? Az a szegény leány, kinek szívében
ön csalfa reményeket gerjesztett? Ki bizonynal kevesebb erő-
vel bír, mint én, ki megszoktam az élet viharával dacolni?
Mily sorsot szánt ön neki? Hozzám visszatérve, őt kétségbe-
esésre kárhoztatja. Meggondolta-e ezt? Tisztában van-e az
alaesonyossággal, mit elkövetni akar?

Mintha mennykőcsapás érte volna Tibáldot, úgy szédült
el e nem várt kérdésre, miről fogalma sem volt, hogy Sabina
értesülve van, s fogesikorgatva sziszegé:

— Ki mondta ezt önnel?
— Titokban, akarta tartani? kérde önkéntelen gunnyal
Sabina.

— Tréfa, enyelgés az egész, az, kit menyasszonyomnak
tartanak, unokatestvérem, sokat vagyok vele, ennyi az egész.
— Legyen, mondá nyugodtan Sabina. Nem mondok
ellent. Menyasszonya vagy rokonale ama fiatal leány, rám
nézve mindegy. A mi összeköttetésünk örökre megszűnt. Ön
szakította ketté s ami elszakadt, sem én, sem kegyed nem
fogjuk többé összeforrasztani.

Tibáld reszketett a dühtől. Nem keserv vagy báuat volt
az, amit e határozottan kiejtett szavakra érzett, hanem irigy
réltekenység. Meg volt győződve, hogy elvesztő Sabina szívét,
mert másnak adta szerelmét, s hogy e más Zsigmond volt, azt
annak reggeli viseletéből — eltalálta.

— s ha én az ön állításának határozottan ellentmondanék?
Jogaimra hivatkoznom, miknek bizonyítékaim kezeim közt
vannak? kérde elfojtott hangon.

— Leveleim? kérde gunyos, kicsinylő modorban Sabina.
Ezért nem találtam azokat a dobozban, mint kegyed elutazása

de szívét érte őt, mint a tördelés, kalapját vette s elszédülve támolyogva, ingadozó léptekkel hagyta el a szobát, hogy könnyű gyözelmet remélve érkezett s ahonnan hidegen kint-sabina egyedül maradván, újra az erkélyre ment, a vas-fücsökön támaszkodott s nemet a megkönyebbülésnek érzé- lidérenyomásként nehezédett rá azon gondolat, hogy Tibald- dal az életben egyszer még találkoznia kell. Hónapok előtt mást várt, mást remélt s találkozásról, lázas hével gondolta el annak fájdalmát és örömet. A szemrehányást, mit kibékü- lésnek kell majd követni, de lassanként meghalványult és a remény az idő tovatartásával, meggyugvás, a családából követ- kezett elhanyagolás vett rajta erőt. Tibaldot másnak ismerté- jellemt. Kicsi, törpe-, haszontalanulnak látta, lassanként majd- meg, mint amintőknek szerelmé festé oly hosszú ideig annak- nem félti kezdett, hogy az jogokat formálhatna a jövőre. Bosznya lecsendesült, keserűsége elmúlt; midőn Velenmet- elhagyva a Como partjára érkezett, már csak egyetlen vágya volt: megszabadulni tőle végkép s visszavenni levelét, mik- alkalmilag veszes legyvert képezhetnek annak kezében ellene.

Ez az öhajása nem sikerült. Teljes nyomorúságos kisi- nyességben ismer meg azt, akit egykor szeretett s kit ez az érzés fellengző káprázata istenként tüntet fel előtte. Megkönyebbülést érzett és mégis könny csillogott szemében, midőn helyéről alátékinve, Tibaldot látta. Lassan léptekkel haladni el a fogadó előtt. Oly nehéz végkép megvárniunk képzelődésünk szépségétől, a porba hullva látni azt, ki egy- kor szemünk előtt a magasban uszó felhők közt lebegett. Megszoknunk családunkat s elfelejteni a mult boldogságát. Ő is érte most mindezen keserűt. Nem Tibaldot, nem az egyént sajnálta, hanem azon szép káprázatot, mi napfényes percével, édes emlékekkel sötétbe borult. Ez volt, mi- Nemet az ürességek érzé. Az évekig tartó szerelmi mámor teljesen elfoglalta tartó lenyit. Ez az érzés volt napja

előtt megigértte. Higyje el, Tibald, nem lovagias, nem férfilhez illő viselet, ez s ha még egy szikrája volna szívemben a régi érzelmeknek: most végkép elröplne, mert csak megvetést érezhetek ön iránt.

Grófné!

Végezzük el ezt a kínos párbeszédet, folytatá sebes lélekzettel Sabina. Adja vissza leveleimet. Mindazon eskély- ség és értékes tárgy, mit ön viszonyunk ideje alatt rám erő- szakolt, mint szerelmének jeleit, bátyja, Perzay Bertalanál van letéve. Bármikor átveheti tőle s más nincs, mi befejezésre várna köztünk, mint azon iratok, mik szerelmünk édes multját tolmácsolva, értéktelenné váltak, mert má már hazugok! Valótlanságokat állítanak, ami az ön részéről alkalmasint soha sem létezett s mik megsemmisítésre, elégetésre várnak...

Véglegesen szakítani akar!

Nem én, ön tette azt kegyetlenül, nem törődve, miként fog érné engem a rám mért esapás. Hazudott, elhagyott, betegnek; utóbb halottnak hirdeté magát, hogy tőlem szaba- duljon. Ez megtörtént. Örüljön neki. Nem kötelezi semmi, nőülhet, vagy új szerelmi viszonyt kezdhet, én nem állok ut- jába többé.

Tibald kétségbeesést érzett. Ha Sabina boszúval, sima keserűséggel közeledik hozzá, semmit sem ér el. E hidegség visszavezette őt hozzá. Hiusága meg volt sértve. Megvetve, elutasítva látta magát, a grófné szépsége újra megkápráztatta szemeit. Sem őt, sem Adriennet nem szerette igazán, de emezt megunta, amaz, oja látva őt, kíváncsatos volt előtte. Semmi áron sem akart lemondani. Boszút érzett forni belsejében Zsigmond iránt, kiről meg volt győződve, hogy szerencsés vetélytársa neki.

A leveleket nem akom vissza, mondá komoran.

Ugy tartsa meg. Ne féljen, hogy erőszakkal igyekszem azoktól megfosztani. Így elvégeztük együtt dolgunkat. Távo- zék, kérem, s vigye magával azon tudatot, hogy gyűlölöm!

Tibald megrázkódott. Nem hitte volna, hogy Sabina ki- birja ezt a szót valaha ejteni. Nem hitte, hogy igazat mond,

— Ahudam! Kérdé csodálkozva Sabina, aztán ismét az idegen jelenléte foglalkoztatta.

Tamerlan, mondá e nevet már hallottam valahol. Kégyed rokonságban van a Perzayakkal. Azok egyike beszélt nekem arról.

Tibald, Tibald!

Nem, Zsigmond! Most már tisztán emlékszem. O mon- da, hogy Perzay Tibald vőlegénye az ön leányának; fogadja legjobb kiváncsinosat e hazaságra nézve.

Özönnek ezen szavak, grófné, vagy a gúny mondatja azokat szűrté? Hanyzának mintha hűfőle arnyalait vettem volna észre.

Csalódok, Tamerlan ur! De mindenes leőt látogatásá- nak okai szeretném tudni.

Megengedi, hogy öszinté legyek?

Ha esakörnyan dolga van velem, úgy okvetlen kerem.

A kégyed idejével a társaság által en ártatlan érdeket vesztelvezetve látom.

Mily iranyban?

Boszsonn megi, de úgy mondják, Tibald kégyedhe szerelmes.

Akkor nem jégyezte volna el az ön leányát.

Ki tudja, nem szándékozik-e ezen házasságot most felhőzni?

Elég, mondá buszken Sabina. Remélem, nem veszi rossz néven, ha arra kérem, hogy távozzék. Sem őt, sem leányát nem ismerem. Perzay Tibaldal többé nem találko- zom. O ügyvédlünk volt nekünk; míg Magyarország lakott. Most mást kétyünk föl helyette. Összekötötésünk teljesen megszünt s nem is fog soha megújulni.

Tamerlan megújára magát.

Ha így van a dolog, mint a grófné mondja, csak- egyen nincs miért látogatásommal tovább terheljem. Megfordult és elhagyta a szobát.

Izgatottan érkezett hazra. Azt hitte, Tibaldot mint máskor

ily időben. Adriennel találja. Csalódott, nem volt az ott. Leánya szemei ki voltak sírva.

A ravasz görög kezdte sejtetni, hogy egykor nem jó tanácsokat adott leendő vejének. "A kötelesség csak fogal- lom", mondá neki. A lelkiismeret könnyen megalkuszik, ha szemethuny, hallgat stb., ezek voltak szavai, midőn Tibald becsületbeli összekötötéséről beszélt előtte. Hátha nagyon is tanulékony volt e tanokkal szemben. Hátha ez a könnyű fel- fogása a becsület magyarázatának most ő ellene fordul, ki nagy bölcsességében Tibaldot arra oktató?

Honnét jön, atyám? kérdé tőle leánya.

Dolgaim voltak, viszonzá kitérően, de ismét kalapját vette s elhatározta, hogy fölkeresi Zsigmondot, kiről tudta, hogy szinte a Como partjának egyik szállodájában lakik. Okvetlen, még pedig mielőbb beszélni kívánt vele.

Othon találta, de az észrevehető hidegen fogadta.

Mikor épkeztél kérdé Tamerlan; mialatt e fogadtatás okát gyorsan ki akarta találni s időnyerésül közönyös dol- gokról kérdezősködött.

Tegnap délután.

Mi az oka, hogy még meg nem látogattál: egyedül ismerőseid, rokonaidat e helyen?

Nem volt időm. Gerendy grófnét kísérem, kinek házi orvos avagyok s ő tegnap az utazás után lázat kapott.

A grófné házi orvosának lenni veszélyes állás.

Miért? kérdé hidegen Zsigmond.

Bámulatos szép ő, ellenállhatatlanul kedves, te pedig nagyon fiatal vagy.

Zsigmond vállalt vont.

Látta őt? — kérdé, vagy hallomásból ismeri?

Egy óra előtt voltam nála.

Őn? kiáltá meglepetve, rosszaló hangon Zsigmond. Mit kerestett nála ismeretlenül?

Meg akartam tudni, nincs-e ide érkezéttével összekötö- tésben Tibald. Nincs-e vesztelvezetve leányom boldogsága.

Ez szemtelenség.

És volt két A má egy- lést. be m hát veré

Éltes ember rajta.

re, b ni? No egyu A már té a Vagy enni, a me föld háza keny

bánta meg s A

ra, a pedig tott. A dolkoz elgonu hetne. medve vetőd észre. gény kérede Talán

ZUM a ság el szóla nem h sonra gantyu vagyok be a szükség esése cuKorta fedelét szonyo a euker itt, ak lesz, ha jon. A tárgy nének nem kézre. ság? A a ves annál berzen bugyb

A medve és szegény ember.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Ez a szegény ember egy reggel két tehenével kiindult szántani. A mint az erdő mellett megyen, egyszer csak hall valami bömbölést, makogást. Bemegy az erdőbe megnézni, vajjon mi lehet az? hát látja, hogy egy nagy medve verekedik egy kis nyullal.

— No még ilyet sem láttam életemben, — mondja a szegény ember és olyan jóízűen kacagott rajta, hogy majd kipukkant.

— Ejnye veszett hordta embe-re, hogy mersz te rajtam kacagni? — rivallott rá a medve. — No ezért meglakolsz; tehenestül együtt megeszlek.

A szegény ember bezzeg most már nem kacagott s nagyon kérte a medvét, hogy ne egye meg. Vagy ha már csakugyan meg kell enni, legalább estig ne egye meg, a meddig felszántja a földjét, hogy szegény házanépe ne maradjon kenyér nélkül.

— No, hát estig nem bántalak, de akkor megeszlek.

Avval elment dolgára, a szegény ember pedig busan szántogatótt. Akármennyit gondolkozott, nem tudta elgondolni, mivel lehetne megengesztelni a medvét. Dél felé oda vetődött egy róka. Ez észrevette, hogy a szegény ember busul, és kérdezte tőle, mi baja. Talán segíthetne rajta.

A szegény ember elmondta, hogy járt a medvével.

— Ha csak ennyi a baj, azon könnyű segíteni. Semmi bajod sem lesz. Magad is megmaradsz, a tehened is, s még a medve bőre is a tied lesz. De mit fizetsz, ha megsegítek.

A szegény ember nem tudta, hogy mit igérjen, mert nem igen volt miből, a róka is sokat kért. Végre kilene tyukban és egy kakasban egyeztek meg. Nehezen ígérte meg a szegény ember, mert nem tudta, hogy honnan teremti ki; de mégis megígérte.

— No most már, szegény ember, hallgass reám! Mikor a medve estefelé ide jő, én elbuvok a bokorba s kürtölök, a hogy a vadászok szoktak. Akkor a medve azt kérdi: mi az, Te azt mondod, vadászok jönnek. Erre a medve megjijed s kér, hogy bújtasd el.

Te bebujtatód abba a szennyes zsákba s megmondod neki, hogy meg ne mozduljon. Én akkor kijövök a bokorból s kérdelem: mi van abban a zsákban. Te azt mondod: szenestöke. Én nem akarom elhinni, s azt mondom: Vágd abba a csuesba a fejszédet! Te fejszéd fogsz s úgy vágod fejbe a medvét, hogy mindjárt szörnyet hal.

A szegény ember megörvendett a jó tanácsnak, s követte is. Minden úgy történt, a hogy a róka mondta, a medve pörül járt, a szegény ember pedig megszabadult tehenestül.

— Nem megmondtam, hogy így lesz? — mondá a róka. — Tanuld meg ebből, szegény ember, hogy többet észszel, mint erővel. De nekem most dolgom van, haza sietek. Holnap elmegyek hozzád.

a kilene tyukért és egy kakasért. Jó kövének legyenek! Otthon légy, mert különben megkeserüld!

A szegény ember szekerere vette a medvét, vigan tért haza. otthon jó vacsorát csapott, jó aludott rája, s nem sokat félt a rókától, mert megtanulta tőle: többet észszel, mint erővel.

Reggel alig nyitotta ki a szemét, már kopogtatott az ajtón a róka, s kérte a kilene tyukot s az egy kakast.

— Mindjárt komám, mindjárt, csak felöltözöm — mondá a szegény ember. Hamar felöltözött, de nem nyitotta ki az ajtót, hanem megállott a ház közepén, s elkezdett a szájjával csaholni.

— Te szegény ember, mi teez ugy? talán csak nem kopó?!

— Bizony, komám, kopó az, még pedig két kopó. Itt abudtak az ágy alatt, nem tudom, honnan kerültek ide. Megéreztek a szagodat, ki akarnak rohanni, alig tudom már tartani őket!

— Csak addig fartsd, a mig elfutok. — Nem bánom, inkább maradjon neked a tyúk is, a kakas is.

Mire a szegény ember kinyitotta az ajtót, a róka már tul volt ungon-bedken. Nagot kacagott rajta a szegény ember s még tév most is kacag, ha meg nem halt.

Légy szerény.

ZÜMMÖG, duruzsol a forró viz a teás kannában s ő, a társaság előkelője, az, aki először megszólal: "Lássátok be hát, hogy nem hiába vagyok büszke hívátásomra és magas állásomra, a fogantyan ébenfa, magam színezüst vagyok s ha diszes tálcán hoznak be a szobába, bizonyára nagy szükség van reám". Egy-két teás eszébe rábólintott, de a virágos cukortartó dühösen rezgettette a fedelét: "Most pedig előkelő aszszonyság, én is szót kérek, — szólt a cukortartó — ha én nem lennék itt, akkor beszélhetne, de így jobb lesz, ha nem heneeg előttem. Vajjon, ha valami esuf öreg, repedt tárgy volnék, ugy-e, nem helyeznének a diszes asztal közepére s nem adnának a vendégek kézzől-kézre, mit gondol, ezüstös asszonyság?"

A esészek esendesíteni akarták a veszekedő feleket, de lármájuk annál erősebb lett. A teáskanna berzenkedett, a forró viz erősen bugyborékolat belőle.

Szép katonás sorban állottak a esészek, az ezüst cukoresipő gyöngéden támaszkodott a virágos cukortartó üvegfalának, a sütemények szép sorjában a tál tetejére

felhalmozva. De a teáskanna dühösebb lett és abban a pillanatban, mikor a szobaleány az asztalra tette a virágvázát, elhatározta, hogy megleckézteti a pof-

feszkedő cukortartót. Egyet rántott magán és közelebb húzódott hozzá. A cukortartó is dühös lett és egy szempillantásban kiömlött a forróviz a teáskannából. A szép virágos cukortartó üvegfala megrepedt. A cukorkockák megteltek vízzel s a teáskanna oldalra dült a nagy lendülésben. A fehér terítő roppant sajnálta, hogy ily kellemetlen eset jött közbe, a kanalak idegesen mozogtak, ők is sajnálkoztak az eset felett. A virágváza csak mosolygott, a szép páfrány gyöngéden fogta át karcsu alakját. Óh, — gondolta — én nyugodt vagyok, nekem semmi közöm az ilyen esuf veszekedőkhöz...

Nos, bejött a szobaleány és kiáltására bejött a ház asszonya. És a teáskanna megbűnhődött esuf tettéért... mellőzve lett. A konyhaszekrény egy sötét zugában állott és esendes lakója lett annak, aki egykor mindnyájuk között a leghangosabb volt.

Keményfi Lujza.

A sárkány és a madarak.

Tul a határ lueskos árkan
Fölrepült a papírsárkány
S mig fent lomboz lebegett,
Ilyen formán henegett.

Halljátok ti, kis madarak,
Jót teszi, ki távol marad:
Mert csak egyet legyint szárnyam
S elpusztultok tízenhárom.

A madarak csak nevétek,
Csicseregve körülvették:
Ej! nincs ebben annyi rossz!
Hisz nem más, csak papíros.

S ahogy egyet fordult a szél,
Papírsárkány már nem beszél:
Földre puffan, csak egy nyekken,
Repülnie lehetetlen.

Ellenben a kis madarak
A szél ellen is szállanak,
Mig rájuk nem esteledik,
A levégtől vigan szelik.

A NYUL.

Ott ül a nyul az utszelen,
Mint egy zsarnok, oly kevélyen:
Fülét egyre hegyezgeti,
A bajuszát illegeti,
Szeme villog szilaj tűzbe;
Most oroszlánt is elítzte,
Jó, hogy nem jut közel mellé,
Mert a hős nyul még elverné!
Ha örökké maga lenne,
Hős fejlődne ki benne;
De mivel hogy nincs egyedül,
Kis zörgésre már menekül;
Ha egy levél földre hull,
Megugrik a gyáva nyul.

A SZERELMES ÁTALAKULÁSA.

Eküzöm az égre,
Eküszöm: szeretlek!
Aldozatkész szívem
Semmitől se retteg!

Van gépkocsim, házam,
Sok pénzem a bankban;
Engedd, hogy mindezt kis
Lábad elé rakjam!

Ruhád lesz, ékszered,
Ha kell, akármennyi!
Szabadságod teljes,
Az én jogom semmi!

Amif te parancsolsz,
Az lesz a törvényem;
Engedd számláidat
Fizetni, ezt kérem!

Felbuzdulás.

Hadnagy: Nacésám, vállvetve harcoljunk!

Hölgy: De mi ellen hadnagy ur!

Hadnagy: Bánom is én akármi ellen. De nacésádnak remek szép vállalai vannak.

Jó feleség.

A.: Rossz színben van a Barkáné.

B.: Nem esoda. Egy hét óta nem aludhatott.

A.: Mi baja?

B.: Nincs semmi baja, de a múlt héten észrevette, hogy a férje beszél álmában, hát most ébren marad, hogy kihallgathassa.

A börzén.

A.: Mit csinál ön, ha a buza ára amelkedik?

B.: Eladok!

A.: És ha esik?

B.: Akkor kinyitom az esernyőmet!

Sóhaj.

Háziur: Tízezer munkáslakás! Irigylem ezt a Wekerlét! Az aztán kistájerolhatja magát!

Igy nyög egy lány előtt
Szerelmes Aladár...
Né de meg is van ám
Már fogva a szamar!

Hordókban.

A.: Látja kérem, ennek az embernek hordókban fekszik a pénze.

B.: Hát ki ez az ember? Vanderbilt?

A.: Szó sincs róla. Hordóke-reskedő.

Bánat.

— Mért olyan szomorú, báró ur?

— Képzelve csak, tegnap még szökött a feleségem a sofförömmel és — a automobilomhoz nem egy hamar kapok ilyen soffört!

A jó recept.

Az orvos: Ah, bravó! Ön jobban van... Bizonyára az én receptemet követte...

— Azt nem. Mert akkor kitértem volna a nyakamat.

— A nyakát?

— Igen, mert a receptjét — kidobtam az ablakon, a harmadik emeletről!

Kékvér.

Szakácsné: Ez a főzelék jó lesz méltóságának, mert vért csinál!

Ujdonsült báróné: Ugy! Akkor tegyen bele még egy kis kékítőt is.

Süldő leányok.

— Te egy hajfürtöt kértél Dalnoky Tihamértől... Hiszen az még nem is híres költő!

— Igaz... de a mikorra híres lesz — már nem lesz hajfürtje!

Üzleti ügy.

— Főnök ur, kérek egy heti szabadságot.

— Milyen ügyben?

— Üzleti ügyben... Nősülök!